

SIBELIUS CELEBRATIONS
HÄMEENLINNA FINLAND

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sibelius 150 – kulttuuritoteutuksia ammattikorkeakouluyhteistyönä

Lea Mustonen (toim.)

Sibelius 150 –
kulttuuritoteutuksia ammattikorkeakouluyhteistyönä

Lea Mustonen (toim.)

Hämeen ammattikorkeakoulu

Sibelius 150 – kulttuuritoteutuksia ammattikorkeakouluysteistyönä

Lea Mustonen (toim.)

painettu

ISBN 978-951-784-639-4

ISSN 1795-4231

HAMKin julkaisuja 12/2013

e-julkaisu

ISBN 978-951-784-640-0

ISSN 1795-424X

HAMKin e-julkaisuja 26/2013

© Hämeen ammattikorkeakoulu ja kirjoittajat

JULKAISIJA – PUBLISHER

Hämeen ammattikorkeakoulu

PL 230

13101 HÄMEENLINNA

puh. (03) 6461

julkaisut@hamk.fi

www.hamk.fi/julkaisut

Ulkoasu ja taitto: HAMK Julkaisut

Kannen kuva: Pekka Rautiainen / ill Communications

Painopaikka: Tammerprint Oy, Tampere

Hämeenlinna, joulukuu 2013

SISÄLLYS

Lea Mustonen ALUEVAIKUTTAVUUTTA KULTTUURITOTEUTUKSILLA	5
Sari Rautio SIBELIUS HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN IMAGON KEHITTÄMISESSÄ – KULTTUURIA VAI PALJON MELUA TYHJÄSTÄ?	13
Erkki Korhonen SIBELIUKSEN SYNTYMÄKAUPUNKI – SÄÄTIÖN ODOTUKSIA HAMK-YHTEISTYÖLLE	19
Mirja Pöhö ”KUN TOIMEEN TARTUTAAN” – KOKEMUKSIA VALTUUSKUNTATYÖSKENTELESTÄ	27
Karri Salo & Mervi Friman HYPPY HAMKISTA SIBBAAN	31
Mervi Friman SIBELIUS SILTANA SUOMALAISUUTEEN	39
Tea-Maria Paakkala & Paula Rantamaa NUOTTIAVAINPOLKU – TAVOITTEENA AVAIN SINFONIAAN	47
Laura Lehto KONSEPTORISSA OPITAAN MONIALAISTEN PROJEKTIEKSI KAUTTA, KÄYTÄNNÖNLÄHEISESTI JA VAPAAMUOTOISESTI	55

” Entä mikä on ammattikorkeakoulun rooli alueen henkisen hyvinvoinnin edistäjänä?”

Lea Mustonen
Hämeen ammattikorkeakoulun viestintäpäällikkö

ALUEVAIKUTTAVUUTTA KULTTUURITOTEUTUKSILLA

Ammattikorkeakoululla on tärkeä tehtävä tiedon tuottajana, uuden teknologian siirtäjänä ja yritystoiminnan edistäjänä. Aluevaikuttamisessa korostetaan tutkintoon johtavan koulutuksen lisäksi tutkimus- ja kehittämistoimintaa sekä vahvaa kansainvälistymistä. Usein ammattikorkeakoulut kuvataankin moottoreiksi tai kiihdyttäjiksi, jotka parantavat alueen kilpailukykyä. Entä mikä on ammattikorkeakoulun rooli alueen henkisen hyvinvoinnin edistäjänä? Aluevaikuttavuutta voidaan toteuttaa myös kulttuuriteoilla.

Kulttuuri talouden ja hyvinvoinnin vauhdittajana

Aluevaikuttavuudesta puhuttaessa kulttuurin ja sen myötä syntyvän hyvinvoinnin lisäämisen näkökulma jää helposti jos ei aivan tyystin huomiotta, niin ainakin selvästi perinteisiä ”kovia aloja” vähemmälle huomiolle. Kuitenkin alueen kehittymisen ja vetovoiman nostamisen kannalta luovat alat, kulttuuri ja yleensäkin alueen positiivinen henkinen imago ovat erittäin tärkeitä.

“Vetovoima lisää vetovoimaa.”

Tutkimuksista voi kärjistäen tehdä sen päätelmän, että kisassa pärjäävät ne kaupungit ja seudut, jotka ovat luovien alojen toimijoiden mielestä veto-voimaisia. Vetovoima lisää vetovoimaa eli uusien luovan alan toimijoiden kiinnostusta siirtää toimintansa alueelle. Tämä puolestaan lisää perinteisempien alojen yritysten kiinnostusta – etenkin niiden, jotka havittelevat uusia ideoita, uusia liiketoimintamahdollisuuksia, innovaatioita ja kasvua. Positiivisen kasvun dynaaminen oravanpyörä on valmis.

Voimaa Sibeliuksesta

Kulttuurin merkitys alueen identiteetin ja yhteisöllisyyden rakentajana on kiistaton. Uusimpia eri alueiden ja kaupunkien elinkeinostrategioita lukiessa huomaa selvästi, että kulttuuriin liittyvät vetovoimatekijät ja talou-

delliset mahdollisuudet on noteerattu korkealle. Oman alueen kulttuurilliset vahvuudet nostetaan ylpeästi esille. On hyvin luontevaa, että Hämeenlinnan kaupunki – Jean Sibeliuksen syntymäkaupunkina – uudistaa profiiltaan kulttuurin näkökulmasta ja nostaa Sibeliuksen vahvasti esille.

Hämeenlinnan kaupunki on linjannut rohkeasti ja vahvasti painopisteitä, joilla se profiloituu lähivuosien juhlavuosikimarassa: Vuonna 2014 Hämeenlinna juhlii 375-vuotisjuhliiaan. Vuosi 2015 on Sibeliuksen juhlavuosi, onhan Sibeliuksen syntymästä tuolloin kulunut 150 vuotta. Seuraavana vuotena painopisteenä on ympäristö ja luonto. Vuonna 2017, Suomen itenäisyyden satavuotisjuhluvuotena, ovat keskiössä lapset ja nuoret.

Kaupungilla on siis pitkäjänteinen suunnitelma profiilinsa nostoon kulttuuri-, luonto- ja hyvinvointinäkökulmista. Sibelius 150 -juhlavuosi on jo nyt osoittautunut teemaksi, joka on koontunut eri tahoja yhteiseen työhön. Toimintaa koordinoi Sibelius Celebrations (www.sib.fi), joka on Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätöön markkinointinimi ja jota säätö käyttää viestinnässään. Hämeenlinnan kaupungin näkökulmasta voi lukea lisää tämän julkaisun Sari Raution artikkelista. Karri Salon kertoo artikkelissaan Sibelius Celebrations -toiminnasta sekä omasta tiestään opiskelijasta ammatilaiseksi.

Sibelius uuden ajattelun lähteenä

Sibelius Celebrations on otsikoinut toimintatavoitteensa muotoon ”Korkealla laadulla – matalalla kynnyksellä”. Kulttuuritapahtumia on toteutettu jo parin vuoden ajan ja niitä laajennetaan kohden vuoden 2015 juhlavuotta. Toimintaansa Sibelius Celebrations kuvaa mm. näin: ”Sibeliuksen musiikkia yhdistetään muihin taiteenlajeihin ja viedään entistä lähemmäs ihmisiä. Kulttuuritapahtumia viedään muun muassa toreille, lähiöihin, ulos luontoon sekä kaikkialle, jossa kulttuuria ei odoteta esitettävän. Näin pyritään poistamaan niin fyysisiä kuin henkisiäkin esteitä elämysten edestä.” (www.sib.fi/saatio 17.10.2013.) Esimerkkeinä tämän lähestymistavan mukaisista toteutuksista mainittakoon vaikkapa PelleBändi-konsertti sekä oman soittotaidon testaus tablettisovelluksella.

” Sibelius 150 -juhlavuosi on jo nyt osoittautunut teemaksi, joka on koontunut eri tahoja yhteiseen työhön.”

Tämä toiminta sopii HAMKille hyvin. Koska HAMKilla ei ole varsinaista musiikin opetusta koulutustarjonnassaan, Sibelius Celebrations’n avara linjaus toiminnan luonteesta antaa enemmän ja aivan uudenlaisia mahdollisuuksia yhteistyölle. Tulkitsimme Sibelius Celebrations’n matalan kynnyksen linjauksen kulttuuritoteutusten arkipäiväistämiseksi ja nimenomaan positiivisessa mielessä – se ei tarkoita huonoa laatua. Kulttuuritoteutukset toimivat voimaannuttavina elämyksinä, ja niiden saavutettavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Kulttuurin saavutettavuus on arvo sinänsä, ja sen edistämistä opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut pitkäjänteisesti. Esimerkki OKM:n tuemasta palvelusta on Kulttuuria kaikille -palvelu, joka on toiminut aktiivisesti vuodesta 2003 (www.kulttuuriaikaikille.fi). Sen taustalla on seitsemän kulttuurialan kattojärjestöä, ja se tarjoaa tietoa ja tukea kulttuuritoimijoille saavutettavuuden kysymyksissä. Saavutettavuudella tarkoitetaan osallistumisen mahdollisuutta kaikille ja osallistumisen esteiden poistamista.

Esteet voivat olla fyysisiä, kuten ikääntyminen tai vaikkapa apuvälineiden käytön tarve. Tämänäköiset esteet on jo varsin hyvin huomattu esimerkiksi taide- ja kulttuurilaitoksia rakennettaessa tai remontoitaessa. Toisaalta esteet voivat olla myös asenteellisia, joihin vaikuttaminen on monisyisempää. Kun kulttuurielämys tuodaan lähelle tai tavallisesta poikkeavaan paikkaan, se voi ratkaisevasti madaltaa osallistumiskynnystä. Hyvä esimerkki tällaisesta toteutuksesta on tänä vuonna jo kolmannen kerran Hämeenlinnan Ritari-hallissa eli jäähallissa järjestettävä Itsenäisyysfantasia. (<http://www.sib.fi/itsenaisyysfantasia-iii/> 29.11.2013)

STUDIA GENERALIA 2013 Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätien johtaja Erkki Korhonen avasi Studia Generalia -luentosarjan Jean Sibliuksen elämäntyöstä ja yhteyksistä Hämeenlinnaa 3.12.2013. Kuva: Marko Tuominen

Mitä olemme toteuttaneet...

Ohjattu retki suomalaisuuteen

HAMKissa on toteutettu Seeing Finland through Culture -opintopaksoa vuodesta 2009 lähtien, ja se on muodostunut erittäin suosituksi. Luentosarjassa lähestytään suomalaisuutta eri taidemuotojen kautta. Englanninkielinen luentosarja on suunnattu ensisijaisesti ulkomaalaisille opiskelijoille, mutta myös suomalaisten on kiinnostavaa tarkastella itselle tuttuja asioita uudesta näkökulmasta ja monikulttuurisessa joukossa. Luennoissa käsitellään suomalaista luontoa ja taidetta, historiaa, juhlia, tapoja, muotoilua ja Kalevalaa eli merkittävimpiä suomalaisuuden ”ikoneita”. Luonnollisesti Jean Sibelius on keskeisesti esillä.

Seeing Finland through Culture -opintopakso on tarkemmin kuvattu Meri-Frimanin kirjoittamassa artikkelissa.

Nuotitettu polku Sibeliuksen maailmaan

Nuottiavainpolku on toteutettu kaksi kertaa. Syksyllä 2012 opiskelijat tuottivat Sibeliuksen syksy -festivaalille toiminnallisen Nuottiavainpolun. Kaikenikäisille suunnattu Nuottiavainpolku muodostui Hämeenlinnan keskustassa sijaitsevista työpajoista. Nuottiavainpolulla voi kohdata nuoren Jannen, ja polun tarina nivoutuikin vahvasti Jannen ympärille. Lisäksi Nuottiavainpolun työpajojen yhteinen teema oli Sibeliuksen arvoitukseksi jäänyt kahdeksas sinfonia.

Vuoden 2013 toteutus oli myös koko perheelle suunnattu toiminnallinen Nuottiavainpolku. Polulta löytyi erilaisia rasteja, joista jokainen liittyi jollain tavalla Sibeliukseen. Nuottiavainpolulla saattoi esimerkiksi kokeilla, kuinka soittaminen onnistuu tablet-tietokoneella. Rastikartta opasti reitillä eteenpäin.

Nuottiavainpolku-toiminnan kehittäminen on ollut oppimisprosessi paitsi opiskelijoille, myös muille toimijoille. Uudenlaisen oppimisprojektin kehittämisen haasteita kuvataan tarkemmin tämän julkaisun artikkelissa, jonka ovat kirjoittaneet Tea-Maria Paakkala ja Paula Rantamaa perustuen Tea-Maria Paakkalan opinnäytetyöhön. Toisen osapuolen, Konseptorin, näkemystä Nuottiavain-yhteistyöstä kuvaa Laura Lehto.

Juhlavuoden ilme opiskelijoiden silmin

Kiinnostava esimerkki yhteistyöstä on myös syksyllä 2013 muotoilun opiskelijoille suunnattu kilpailu, jolla haetaan Sibelius-juhlavuodelle graafinen

ilme. Taiteilija, muotoilija Markku Piri koordinoi juhluvuoden visuaalista kokonaisuutta. Opiskelijoille suunnatulla kilpailulla haetaan Sibelius-juhluvuoden ilmeen lisäksi ilmettä ja ohjeistusta, joka linjaa Hämeenlinnan kaupungin visuaalista näkyvyyttä pitkäjänteisemmin, jo kaupungin 375-vuotisjuhluvuodesta 2014 lähtien. Kaupungin lisäksi visuaalista ilmettä voivat käyttää myös ne yritykset, jotka ovat mukana juhluvuositoiminnassa.

... ja miltä näyttää jatko?

HAMKissa nähdään Sibelius-yhteistyö laaja-alaisesti, mutta liikkeelle on lähdetty pienin askelin ja kokemuksia hakien. Vuoden 2013 syksyllä oli aika arvioida yhteistyön laajuutta ja päättää, jatketaanko totutulla linjalla vai voidaananko ottaa vahvempi, proaktiivinen rooli. Päätimme valita jälkimmäisen vaihtoehdon. Löysimme runsaasti potentiaalisia tapoja viedä Sibelius Celebrations'n laaja-alaista kulttuurinäkemystä eteenpäin.

Yhteistyösopimus Sibelius Celebrations'n kanssa sinetöi HAMKille yhteistyökumppanin roolin. Yhteistyön syventämisen merkitystä korostaa myös Erkki Korhonen, jonka artikkeli on luettavissa tässä julkaisussa.

Jotta saimme kehittämiseen ja toteutuksiin systematiikkaa, rakensimme HAMKiin sisäisen projektin. Sen tavoitteet määrittelimme seuraavasti:

- Löytää, kehittää ja tuottaa erilaisia onnistuneita kärkiä (tuotteita ja palveluita), joiden avulla Sibeliusta ja HAMKia tuodaan laajempaan tietoisuuteen, luodaan positiivista näkyvyyttä ja rakennetaan brändiä.
- Luoda opiskelijoille mahdollisuuksia osallistua erilaisiin juhluvuositoteutusten suunnittelu- ja järjestelytehtäviin opintoihin integroituna.
- Tiedottaa suunnittelun etenemisestä etupainotteisesti opiskelijoille ja henkilöstölle. Näin mahdollistetaan mahdollisimman laaja ja tarkoituksenmukainen osallistuminen toteutuksiin.
- Viestiä aktiivisesti toteutuksista sekä sisäisesti opiskelijoille ja henkilöstölle että ulkoisesti.

Muodostimme kevyen projektiorganisaation ja sille ohjausryhmän. Lisäksi opiskelijakunta HAMKO on tärkeä toimija.

Keskeinen edellytys yhteistyön syntymiselle ja kehittämiselle on se, että HAMKilla on ollut oma edustaja, talousjohtaja Mirja Pöhö, Sibelius-valtuuskunnassa, jossa tehdään Sibelius-juhluvuoteen liittyvä valtakunnalli-

sen ja kansainvälisen tason suunnittelutyö. Hän kertoo ajatuksiaan valtuuskuntatyöskentelystä tämän julkaisun artikkelissa.

HAMKin Studia Generalia -sarja

Aloitimme kaikille avoimen Sibeliuksen juhlavuotta ennakoivan HAMKin Studia Generalia -sarjan, joka alkaa 3.12.2013 ja jatkuu ainakin ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2014 loppuun. Vuoden 2015 toteutus harkitaan myöhemmin huomioiden Sibelius Celebrations'n Studia Generalia -sarja.

Määrittelimme Studia Generalia -sarjan tavoitteen seuraavasti: Se lisää HAMKin tunnettua ja kehittää HAMK-brändiä suuren yleisön keskuudessa. Koulutustehtävän lisäksi se tuo esille vahvaa asiantuntijuutta ja kehittämistyötä. Studia Generalia -sarja painottuu luovuuteen. Se tuo esille rohkeutta ja uudella tavalla ajattelemista; ottaa kantaa ja herättelee.

Studia Generalian aloitusluennoksi valitsimme Seeing Finland through Culture -sarjasta luennon The Finnish composer Jean Sibelius, joka kuvaa Sibeliuksen elämäntyötä ja yhteyksiä Hämeenlinnaan. Muut aiheet valittiin siten, että HAMKin kulttuurialan osaaminen on vahvasti esillä mutta mukana on myös muita aiheita. Sibeliuksen musiikki siivittää tilaisuuksia.

Studia Generalia -aloitusluento 3.12.2013 toi kansainvälisten opiskelijoiden lisäksi paikalle ilahduttavan suuren määrän kaupunkilaisia. Spontaanin palaute oli positiivista, ja tilaisuus poiki useita yhteydenottoja ja uusia yhteistyömahdollisuuksia.

Panostusta elämyksiin ja viestintään

Vaikuttava elämys koettiin joulukonsertissa 10.12.2013. HAMKin ja HAMIn (eli Hämeen ammatti-instituutin) yhteinen henkilöstön joulukonsertti täytti Visamäen Helmi-ravintolan lämpimällä tunnelmalla. Konserttia oli kuulemassa noin 200 henkilöä, osa puolisoineen. Nykyisen henkilöstön lisäksi kuulijoina oli eläkkeelle jääneitä työntekijöitä. Konsertissa esiintyivät sopraano Natalia Lintonen, Vanajan nuorisokuoro Ismo Savimäen johdolla sekä pianotaiteilija Erkki Korhonen. Ohjelmistossa korostui vahvasti Jean Sibeliuksen musiikki.

Ideointivaiheessa on myös useita HAMKin laaja-alaista osaamista hyödynnäviä oppimisprojekteja, kulttuuritoteutuksia sekä elävän musiikin toteutuksia, joilla saamme Sibeliuksen musiikkia opiskelijoiden ja henkilöstön arkeen.

JOULUKONSERTTI 2013

HAMKin ja HAMIn henkilöstön joulukonsertissa 10.12.2013 esiintyivät pianotaiteilija Erkki Korhonen ja sopraano Natalia Lintonen. Kuva: Reima Kallinen

Näemme HAMKissa tärkeäksi tuoda toimintaa esille tehostelulla viestinnällä sekä julkaisuilla, joista tämä edessäsi oleva on ensimmäinen. Seuraava julkaisu rakennetaan Studia Generalia -sarjan ja vuoden 2014 toiminnan pohjalta.

Henkinen aluevaikutustehtävä

HAMKin toteutuksilla tuomme oman lisämme Sibelius Celebrations'n koordinoimaan yhteistyöhön ja haemme osaltamme voimaa alueen luovien alojen vahvistumiseen. Parhaimmillaanhan opiskelijavoimin suunnitellut tapahtumat, palvelut ja tuotteet voivat kasvaa merkittäväksikin liiketoiminnaksi. Uudenlaisiin projekteihin liittyy aina epävarmuutta – vanhan kertaus olisi paljon helpompaa. Potentiaalia löytyy, mutta se täytyy löytää ja kehittää yhdessä eri toimijoiden kesken. Sibelius-yhteistyön keskeinen osa on myös lisätä opiskelijoiden ja henkilöiden viihtyvyyttä, yhteenkuuluvuutta ja yhdessä tekemisen taitoa – siis hyvinvointia ja oppimisen iloa.

HAMK on valinnut Sibelius-yhteistyön yhdeksi strategiseksi yhteistyökumppanikseen. Olemme sitoutuneet yhteistyöhön, koska katsomme siitä olevan hyötyä sekä meille että alueelle. Haluamme olla mukana vahvistamassa Hämeenlinnan strategiaa profiloitumiselleen. Toteutukset teemme omien vahvuuksiemme pohjalta. Samalla toteutamme henkistä aluevaikutustehtäväämme.

“ Haluamme olla mukana vahvistamassa Hämeenlinnan strategiaa profiloitumiselleen. Toteutukset teemme omien vahvuuksiemme pohjalta.”

“ Kulttuuri on erityisesti historiallisissa muutosvaiheissa kantava voima, sen avulla pystymme katsomaan pidemmälle ja hahmottamaan mahdollisuuksia.”

Sari Rautio

Hämeenlinnan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja,

Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymän yhtymävaltuuston puheenjohtaja

SIBELIUS HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN IMAGON KEHITTÄMISESSÄ

– KULTTUURIA VAI PALJON MELUA TYHJÄSTÄ?

Hämeenlinna on varuskuntakaupunki, hallintokaupunki, yksi Suomen kolmesta keskiaikaisen linnan kotikaupungeista. Hämeenlinna on myös Suomen vanhin sisämaakaupunki ja samalla 2009 kuntaliitoksen jälkeen uusi, erilaisella tavalla toimiva eteenpäin katsova kaupunki Suomen sydämessä, kasvun ja väestön keskipisteessä. Näin pohjoisesta muuttaneena Hämeenlinna näyttäytyy samanaikaisesti kansallismaisemansa kautta kauniina luontokeskuksena, mutta myös asumiskaupunkina ihmisille, jotka haluavat tavoittaa koko eteläisen Suomen mahdollisuudet. Hämeenlinna – saat kaiken, onkin sekä haaste että mahdollisuus. Mikä on se todellinen Hämeenlinna, mikä on se mikä erottaa meidät toisista kaupungeista, ja mikä on se mistä muodostuu kaupungin aito vetovoima, elinvoima ja kasvun elementit?

Vahva historia leimaa edelleen kaupunkia. Suomen suurin valaistu hautausmaa -arvonimestä on kuitenkin päästy vahvojen investointien, muuttoliikkeen ja rakenteiden kehittämisen kautta eteenpäin. Edelleen käydään keskustelua muutoksen tarpeellisuudesta – pitäisikö kuitenkin katsoa voimakkaammin eteenpäin? Herää myös ajatus, ollaanko jumissa vanhaan, vai onko menneisyyden tunteminen avain tulevaisuuden kehittämiseksi?

”Globaalissa maailmassa
lokaalit vahvuudet ovat
merkittäviä.”

Globaalissa maailmassa lokaalit vahvuudet ovat merkittäviä. Hämeenlinnakaan ei kilpaile naapureidensa kanssa vaan valtakunnallisesti ja myös koko Euroopan laajuisesti. Silloin on kyettävä tunnistamaan ne vahvuudet, tekemään yhteisiä valintoja ja yhtä kaikki – asettamaan yhteisiä tavoitteita. Yhteinen toimintakulttuuri ja eri toimijoiden arvostaminen osana kokonaisuutta tuo meille voimavaroja, josta kaikki hyötyvät. Tätä on Hämeenlinnan kaupunki halunnut edistää uuden kaupunkistrategiansa kautta.

”Hämeenlinna on historiastaan elinvoimaa ammentava kaunis ja kodikas kulttuurikaupunki Suomen sydämessä”, kuuluu kaupungin visio. Visio, joka

on jo nyt totta, mutta myös yhteinen valinta, josta haluamme pitää kiinni myös tulevaisuudessa.

Paikallisylypeys mahdollistajana

Lähdimme rakentamaan tulevaisuutta ja kaupungin omaleimaisuutta olemassa olevien ja pysyvien vahvuuksien pohjalta. Kaupungissa on kulttuuri laajasti ajatellen vahvasti joka päivä läsnä: kulttuurihistoria, maaseudun vahvat perinteet, liikunta ja ovatpa erilaiset urbaanin ympäristön mahdollistamat alakulttuuritkin rantautuneet kaupunkiin.

” On lähdetty siis kohti uutta elinvoimapolitiikkaa.”

Hämäläiseen luonteeseen ei kuulu mitenkään erityisen vahvasti nostaa omaa häntäänsä, ei välttämättä myöskään tunnusteta omia vahvuuksia, saati että ”tehtäisiin niistä numeroa”. Kuitenkin paikallisylypeys, omien tekemisien tunteminen ja arvostus, on kestävä pohja menestykselle ja jopa edellytys sille.

Reilut kolme vuotta sitten lähdimme muutaman innokkaan tekijän voimin rakentamaan uudenlaista yhteistä tekemistä, lähituotannon arvostamista ja paikallisylyhteisön vahvistumista. Sitran Suomen Elinvoiman lähteet-hankkeesta lähtenyt paikallistoimijoiden verkosto lähti hakemaan uudenlaista yhteistä tavoitetta ja toimintamallia. Perustimme tuotemerkin Made in Hämeenlinna ja quintet helix -pohjalta yhteenliittymän Elinvoimaa Hämeenlinnaan.

”

Made in Hämeenlinna on ennen muuta tapa tehdä asioita laadukkaasti, ekologisesti ja tarpeen mukaan. Meidän pitää olla ylpeitä siitä, mitä meillä on ja mitä osaamme. Made in Hämeenlinna palveluiden ja tuotteiden, toimintatavan kautta on tarkoitus nostaa identiteettiämme. Made in Hämeenlinna ei ole kenenkään omistama vaan yhteinen missio. Tavoitteena on tunnettuuden lisääminen, paikallisten ihmisten ja yrittäjien ja yhdistysten kumppanuus ja sitä kautta yhteishengen luominen. Mitä kotiseutu merkitsee Sinulle?”

Tällä haasteella etsittiin toimijoita, kumppaneita yhteiseen tekemiseen ja markkinointiin, myös toisilta oppimiseen. Samoin haimme sitä isompaa yhteistä etua ja pienintä yhteistä nimittäjää sekä laman jälkeen myös uutta kasvua ja nousua. Uutta ei synny perinteisissä verkostoissa, joissa aina toimitaan samassa seurassa, samankaltaisten ihmisten kanssa, vaan tarvitaan erilaisten osaamisten, kokemusten ja näkemysten kohtaamista ja haastamistakin. Elinkeinoelämä, järjestöt, julkishallinto, oppilaitokset ja yksittäiset ihmiset pitää saada saman pöydän ääreen etsimään kokonaisratkaisuja osaoptimointien sijaan.

Kansalaisyhteiskunnan mukaan tuleminen julkisen sektorin kehittämistyöhön on hyödyllistä ja jopa välttämätöntä toimivien ratkaisujen löytämiseksi. Samoin on välttämätöntä pohtia rajapintaa, kenen tehtäviin asiat kuuluvat. Hämeenlinnan kaupungin strategia lähteekin vahvasta osallisuudesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa, kukin kykyjensä ja taitojensa mukaan.

Miksi kulttuuri isoksi valinnaksi?

Kulttuurin katsotaan liian usein olevan jotain päälle liimattua ja irrallista, mutta todellisuudessa kulttuuri on vaikuttamassa koko ajan. Kulttuuri on erityisesti historiallisissa muutosvaiheissa kantava voima, sen avulla pystymme katsomaan pidemmälle ja hahmottamaan mahdollisuuksia. Itse asiassa tarvitsemme kulttuuria ymmärtääksemme tätä hetkeä ja tulevaa. Kulttuurin avulla jaamme tunteita, selitämme muutosta ja muistamme entistä. Nykyhetken taloudellisissa ja rakenteellisissa murroksessa kulttuurille sinänsä on siis vahva tarve.

Kaupungin strategian toinen keskeinen valinta on kestävä elämäntapa. Realismia on, että kaupunki ja yhteiskunta tarvitsevat kasvua hyvinvoinnin turvaamiseksi. Realismia on myös se, että kestävä kasvu tarvitsee uusia tapoja, välineitä, kestävää kuluttamista. Kulttuuri on ratkaisu myös tähän. Ihmiset haluavat elämyksiä ja nimenomaan yhteisiä elämyksiä. Kulttuurin avulla elämyksiä saadaan kuluttaen jotain muuta kuin luonnonvaroja. Kulttuurin hyvinvointia edistäviä ominaisuuksia ei voi myöskään unohtaa – mielenterveys ja jaksaminen saavat vahvaa tukea kulttuurisista kokemuksista.

AULANGON ANKKALAMPI Kuva: Hämeenlinnan kaupunki

Me tarvitsemme siis tarpeiden täyttämistä, sitä kuluttamista ja elämyksiä, osallisuutta, ja uutta työtä. Kulttuurimatkailun ja elämysteollisuuden kautta voimme löytää tulevaisuuden menestysstrategian. Myös työelämän muutos on ollut ja tulee olemaan raju: globalisaatio ja rakennemuutos jatkuvat. Ympäristöystävällinen tuotanto, kestävä kasvu on jatkossa Suomelle ja myös Hämeenlinnalle tärkeä kilpailuetu. Pienenevien ikäluokkien Suomessa ja palveluyhteiskunnan edetessä kulttuuri ja kulttuurimatkailu on myös merkittävä kasvun mahdollisuus. Demos Helsingin kehitysjohtaja Roope Mokka on esittänyt skenaarion suomalaisen työelämän tulevaisuudesta. Mokaan mukaan hyvinvointi ei enää tulevaisuudessa synny suoraan tai välillisesti työstä, vaan Suomesta tullee vapaa-ajan yhteiskunta. Ihmiset arvostavat vapaa-aikaa ja toisaalta haluavat nauttia siitä. Nuorison työllistyminen ja elämän merkityksellisyys vaatii myös työelämän uudistumista, uutta työtä.

Perusteet elinvoiman ammentamiselle aidosta historiasta ja kulttuurista ovat siis varsin selkeästi olemassa.

Sibelius profiloit ja vahvistaa Hämeenlinnaa

Jean Sibelius syntyi Hämeenlinnassa 1865. Hän on selkeästi tunnetuin suomalainen säveltäjä, jolla on vahva ihailijajoukko ympäri maailmaa ja jonka tuotanto kiinnostaa, innoittaa ja vaikuttaa yhä edelleen niin kulttuurin tekijöitä kuin kuluttajakin. Ja selkeästi niin iso, vahva, ainutlaatuinen ikoni,

joka voisi antaa nimen myös laajemmin kaikelle sille kulttuuriselle toimeliaisuudelle, joka leimaa Hämeenlinnaa ja erottaa sen kaikista muista kaupungeista. Ja ilman muuta henkilö, jonka elämäntyö ansaitsee ainutlaatuisen aseman Suomessa ja koko maailmassa.

Loppujen lopuksi valinta oli helppo. Uudenlainen yhteinen tekeminen, erottuminen muista, omien erinomaisuuksien esiin nostaminen aitojen, olemassa olevien asioiden kautta ja globaali ainutlaatuisuus – nämä kaikki yhdistyvät Sibeliuksessa. Hämeenlinnan kaupunki on sitoutunut kumppanensa kanssa viemään eteenpäin Sibeliusta, mestarin syntymäkaupunkia ja asukkaidensa elinvoiman eväitä profiloitumalla Sibeliuksen syntymäkaupunkina – kaupunkina, jossa on hyvä asua, elää ja yrittää.

Jo yli vuoden ajan ovat erilaiset työryhmät rakentaneet palveluita, tuotteita ja tapahtumia yhteisen Sibeliuksen nimittäjän alla. Kaupunki on ollut koollekutsuja ja mahdollistaja, mutta yritykset ja yhteisöt ovat tehneet oman kehittämistyönsä. Sibeliuksen tuotemerkin voivat saada paikalliset, laadukkaat tuotteet ja palvelut. Paikallisesti valmistetut tuotteet ja palvelut tukevat seudun työllisyyttä ja toimeliaisuutta. Myös tekemisen tavalla on merkitystä – halutaan rakentaa hämeenlinnamallia, ainutlaatuista palvelua, joka muistetaan.

”Idea on otettu harvinaisen avoimesti vastaan. Tämä ei ole kenenkään – ei yhdenkään puolueen, yrittäjän tai ihmisen omaisuutta – vaan yhteinen missio. Kaupunki näkee, että konseptia voidaan käyttää laajasti osana kuntamarkkinointiamme. Tavoitteena on tunnettuuden lisäämisen ohella paikallisten yrittäjien yhteistyön ja sitä kautta yhteishengen luominen. Toki uskomme, että yhteistyön kautta löytyy myös uusia innovaatioita, tuotteita ja tekemisen tapoja.” Näin totesi Iisakki Kiemunki vuonna 2010 kun paikallisidentiteettiä lähdettiin vahvistamaan Made in Hämeenlinna -tuotemerkillä.

Tänä päivänä meillä on Sibeliuksen syntymäkaupunkisäätiö, on Sibeliuksen festivaalit, Fantasiat ja näkyvät logot eri puolella sekä lukuisia määriä uusia tuotteita ja palveluita. Uusi markkinointi-ilme julkaistaan ja koko juhluvuosiputken seuraava vaihe lähtee käyntiin juhlavaltuustolla 13.1.2014. Kaupunki on vahvasti, vahvemmin kuin koskaan ennen, lähtenyt edistämään elinvoimaa ja elinkeinoja yhdistäen kulttuurin mahdollisuudet ja perinteet elinkeinopolitiikkaan. On lähdetty siis kohti uutta elinvoimapolitiikkaa. Tavoitteiden onnistuminen riippuu kuitenkin siitä, kuinka tosissaan kaupunkilaiset, yrittäjät ja yhteisöt lähtevät mukaan käytännön toimintaan. Nyt näyttää erinomaisen hyvältä, meillä on yhteinen tavoite ja tahto. Hämeenlinna, hämeenlinnalaiset toimijat ja Sibeliuksen menestyvät yhdessä. Mielikuva Hämeenlinnasta, se Hämeenlinnan imago, muotoutuu uudelleen. Ei vahingossa, vaan kovan yhteisen työn kautta, yhteisen tavoitteen mukaisesti.

” Perusteet elinvoiman ammentamiselle aidosta historiasta ja kulttuurista ovat siis varsin selkeästi olemassa.”

”Valtakunnallisen ja kansainvälisen kiinnostuksen lisääntyminen kaupunkiamme kohtaan on tulevaisuuden unelma, josta voimme yhdessä tehdä totta.”

JOULUKONSERTTI 2013

HAMKin ja HAMIn henkilökunnan joulukonsertti
10.12.2013 Hämeen ammattikorkeakoululla.
Kuva: Reima Kallinen

Erkki Korhonen
Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätien johtaja

SIBELIUKSEN SYNTYMÄKAUPUNKI

– SÄÄTIÖN ODOTUKSIA HAMK-YHTEISTYÖLLE

Säätien tehtävä ja toimintamalli

Hämeenlinna on kansallissäveltäjämme Jean Sibeliuksen syntymäkaupunki. Hänen syntymästään tulee v. 2015 kuluneeksi 150 vuotta. Vuonna 2011 opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistuksen mukaan Hämeenlinnan kaupunginhallitus päätti perustaa Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätien. Säätien tehtäväksi määriteltiin

- Sibeliuksen syntymän 150-juhlavuoden valmistelu ja toteutus
- Hämeenlinnan kaupungin musiikkitarjonnan kehittäminen, tukeminen ja koordinointi
- tapahtumien tuottaminen Hämeenlinnan kaupunkiin.

Tehtäväkenttä on ajan mittaan sekä laajentunut että tarkentunut. Opetus- ja kulttuuriministeriö nimesi marraskuussa v. 2011 juhlavuoden kansallisen ja kansainvälisen koordinaation säätien tehtäväksi, mikä merkitsee uutta tasoa toiminnassa. Samoin Hämeenlinna on tulossa keskeisiä osia mm. itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan toteutuksesta v. 2017.

Valtakunnallisella tasolla juhlavuoden valmistelua vahvistaa ja tukee säätien valtuuskunta, jonka puheenjohtajana on Helsingin Sanomien emeritus-päätoimittaja Janne Virkkunen ja varapuheenjohtajana ministeri Lauri Tarasti. HAMKia valtuuskunnassa edustaa talousjohtaja Mirja Pöhö. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämän juhlavuoden projektiryhmän puheenjohtajana on ministeri Tarasti ja varapuheenjohtajana säätien johtaja Erkki Korhonen. Hämeenlinnan kaupunki on nimennyt juhlavuodelle ohjausryhmän, jossa on edustajia poliittisista päättäjistä, kaupungin virkamiehistä, konserniyhtiöiden edustajista sekä Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätien. Ohjausryhmän puheenjohtajana on kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sari Rautio. Palkattuja työntekijöitä säätien on tällä hetkellä viisi ja heidän lisäksi tilapäistyöntekijöitä ja työharjoittelijoita.

Unescon 37. yleiskokous on hyväksynyt Sibeliuksen juhluvuoden tapahtumaksi, jonka viettoon Unesco osallistuu ja antaa oikeuden käyttää logoaan. Näitä tapahtumia on maailmassa v. 2015 yhteensä 108, joista tämä yksi Suomessa.

Juhluvuoden valmistelun toimintaperiaatteita ovat

- avoimuus ja luottamus
- yhdessä tekeminen
- kaupungissa olevan osaamisen esiin nostaminen ja tukeminen
- ”kynnysten mataloittaminen” kulttuuritilaisuuksiin
- kulttuurielämysten mahdollistaminen osaksi elämänlaatua jokaiselle
- musiikin muotoutuminen kaupunkilaisia yhdistäväksi ”kitiksi”.

Sibelius Celebrations on säätiön sisään sijoittuva kulttuurin monitoimija. Hämeenlinnan kaupungin konserttituotannon lisäksi säätiö luo erilaisia kulttuurielämyksiä kaupunkiympäristöön. Vuonna 2013 Sibelius Celebrations on tuottanut kaupunkiin yli kuusikymmentä konserttia sekä kaksi suurta, hämeenlinnalaisten omakseen ottamaa yleisötapahtumaa: Sibelius- ja Itsenäisyys-Fantasiat, jotka tavoittavat yhteensä toistakymmentä tuhatta henkilöä.

Säätiön rahoitus muodostuu eri lähteistä. Ensinnäkin se tulee Hämeenlinnan kaupungin elämänlaatulautakunnan palvelusopimuksen pohjalta, kaupunginhallituksen päätöksellä ja toisekseen opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Tämän lisäksi säätiöt ja rahastot tukevat hankkeita.

SIBELIUS-FANTASIA 2013

Tapahtuma järjestettiin Hämeenlinnan torilla.
Kuva: Pekka Rautiainen / ill Communications

Hämeenlinnan uusi visio

Hämeenlinnan kaupunki on herännyt huomaamaan oman ainutlaatuisuutensa. Uudessa, kesäkuussa 2013 hyväksytyssä, strategiassa Hämeenlinnan kaupungin visio määritellään seuraavasti: ”Hämeenlinna on historiastaan elinvoimaa ammentava, kaunis ja kodikas kulttuurikaupunki Suomen sydämessä.” Historian ja kulttuurin mainitseminen visiossa on merkittävä kannanotto. Se tukee ja vahvistaa Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätiölle määriteltyä tehtävää ja profiloi Hämeenlinnaa uudistavalla ja raikkaalla tavalla. Hämeenlinnaan ankkuroituu Sibeliuksen lisäksi moni muukin historian merkkitapahtuma kuten ensimmäinen rautatieyhteys (1863) ja kieliasetuksen allekirjoittaminen (1864). Nämä kaikki ovat asioita, joista jokainen kaupunkilainen voi olla ylpeä.

Historia ja kulttuuri vaativat tuotteistamista. Ne ovat olemassa, mutta ikään kuin ”pinnan alla”, josta ne on määrätietoisesti ja luovasti nostettava esiin. Tarvitaan työtä, jotta ne saadaan puhuttelevaan ja kiinnostamaan tämän päivän ihmistä olipa hän kaupunkilainen tai matkailija. Kulttuurin tuotteistamisessa emme Suomessa ole vielä kovin pitkällä ja meillä on paljon opittavaa esimerkiksi keskieurooppalaisista kaupungeista. Hämeenlinnassa voi ammentaa lähes pohjattomasti elämyksiä, joita voi kokea vain täällä.

Säätiön tehtävä asettuu näin ollen osaksi suurempaa kuviota, jossa kulttuuria nostetaan pysyvästi kaupunkimme vahvuudeksi ja vetovoimatekijäksi. Sibeliuksen syntymän 150-juhlavuosi on osa tätä projektia, joka jatkuu v. 2015 jälkeen ns. juhlavuosisiputkena. Vuonna 2014 on Hämeenlinnan kaupungin 375-juhlavuosi, 2016 Luonto & vesi -teemavuosi ja 2017 Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhla, jossa erityisesti lapset ja nuoret ovat Hämeenlinnassa juhlan kohteena. Sibeliuksesta on tarkoitus tehdä pysyvä ja perustava elementti Hämeenlinnan kulttuurikaupunkiin.

SIBELIUS-FANTASIA 2012

Tapahtuma järjestettiin Hämeenlinnan torilla.
Kuva: Pekka Rautiainen / ill Communications

Juhlavuosi on jo

Vaikka varsinainen Sibelius-juhlavuosi on 2015, on sen rakentaminen aloitettu jo v. 2011. Juhlavuoden erityisiä tavoitteita on, että se

- olisi kaupunkilaisten ja kaupungin eri organisaatioiden yhteinen voimannäyte
- loisi pysyviä uusia toimintamuotoja yli kaupunginhallinnon sektorirajojen
- synnyttäisi uusia työpaikkoja kulttuurituotteiden ja -palvelujen ympärille
- verkottaisi kulttuurialan toimijoita paikkakunnalla, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Kaiken kaikkiaan siis organisatoristen ja hallinnollisten rajojen rikkominen, yhteisöllinen toimintatapa ja uusien kumppanuuksien syntyminen ovat avainasioita vuoden toteutuksessa. Lupaavaan alkuun on jo monin osin päästykin, mutta on osoittautunut hyvinkin aiheelliseksi aloittaa Sibelius-juhlavuoden osioiden, kuten Sibelius-Fantasian, toteuttaminen jo v. 2011. Kun tarvitaan musiikkia, valoa, ääntä, tanssia, tilaa, ihmisjoukkojen hallintaa, markkinointia ja tiedotusta, se edellyttää kymmenien erilaisten osaajien työpanosta suunnittelussa ja satojen taitajien osallisuutta itse tapahtuman toteutukseen.

Juhlavuosi pyritään rakentamaan, ja samalla yhteinen toimintatapa juurruttamaan, Hämeenlinnaan mahdollisimman pitkälti meillä täällä jo olevalle monipuoliselle osaamiselle. Koska kaupunkimme on valtakunnallisesti keskeinen tapahtumapaikka koko vuoden ajan, on Hämeenlinnaan toki tulossa myös useita kansainvälisiä huippuesiintyjä.

“ Sibelius on eittämättä ulkomailla tunnetuin suomalainen, jonka vuoksi juhlavuosi tulee näkymään globaalisti.”

Suomen Kulttuurirahaston marraskuussa 2013 tekemän kyselytutkimuksen mukaan Sibeliuksen teokset ovat vaikuttaneet suomalaisiin ylivoimaisesti eniten. Sibelius on eittämättä ulkomailla tunnetuin suomalainen, jonka vuoksi juhlavuosi tulee näkymään globaalisti. Hän on brändi, jolla Suomea on markkinoitu ja markkinoidaan tänä päivänäkin niin valtionpäämiehille kuin huippubisneksessäkin. Meillä oli Armi Kuusela, oli Nokia, nyt ovat Angry Birdsit ja on Kimi Räikkönenkin, mutta kyllä ne kaikki ovat kaukana Sibeliuksen takana tunnettuudessa. Sibeliuksen näkyvyys ulkomailla vuonna 2015 on usean ministeriön yhteinen ponnistus. Opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi mukana on ulkoministeriön ohjastamina kaikki suurlähetystöt ja ulkomailla sijaitsevat kulttuurikeskukset. Hallinnonrajat ylittävää yhteistyötä tehdään siis jo nyt myös valtakunnan tasolla.

HAMKista yksi avaintoimija

Kun peilataan edellä esitettyjä suunnitelmia HAMKille kohdistuviin odo-
tuksiin ja mahdollisuuksiin, on jo löydetty ja tullaan varmasti löytämään
suuri määrä mahdollisuuksia yhdessä tekemiseen. Sibeliuksen syntymä-
kaupunki -säätiossä HAMK nähdään yhtenä avaintoimijana Sibelius-juhla-
vuoden toteutuksessa. Jo tähän mennessä on tehty hedelmällistä yhteistyö-
tä mm. Sibelius-Fantasian ja sen ympärille rakentuneessa Sibeliuksen syksy-
-kokonaisuudessa. Opiskelijat ovat olleet toteuttamassa lapsille ja nuorille
suunnattua Nuottivain-polkua, joka sai valtakunnallista julkisuutta mm.
televisiouutisissa. Niin ikään juhluvuoden visuaalisen ilmeen suunnittelussa
opiskelijoilla on ollut merkittävä rooli. Tähän mennessä yhteistyötahoina
ovat olleet lähinnä kulttuuri-, sosiaali- ja liiketalousalan koulutusohjelmat.
Jatkossa on toivottavaa, että tavoitamme myös muiden alojen opiskelijoita.
HAMKin rikkaus on sen monialaisuus, jota täydentää FUAS-yhteistyö sekä
yhteishankkeet toisen asteen oppilaitosten kanssa. Rajojen ylitykset ovat
siis tarpeen oppilaitosmaailmassa samoin kuin kaupungin sisälläkin, ja
odotamme HAMKilta vahvaa panosta oppilaitoskentän aktivoimisessa ja
verkottamisessa.

Säätiö tarvitsee ja avaa mahdollisuuden HAMKille laajuudeltaan varsin
monipuoliseen osallistumiseen. Hankkeet tarjoavat sisältöä kokonaisille
opintomoduuleille ja projektiopinnoille yhtä hyvin kuin yksittäisille
opinnäytetöille ja työharjoitteluille. Olennaista on avoin, joustava ja ketterä
asenne, joka on kulttuurialan toiminnalle ominaista. Sektorirajat ja siilot,
poterot ja piikit ovat pahimpia sudenkuoppia yhteiselle toiminnalle. Ne
estävät tehokkaasti onnistuneen kokonaisuuden toteutumisen. On myös
tärkeää, että HAMKista löytyy helposti yhteistyötaho, jonka kanssa
asioida ja jonka kautta asiakkaan toiveet leviävät koko laajaan ammattikorkeakouluun.

Oleellista on, että Sibelius-juhluvuodessa ja siihen valmistautumisessa on
kysymyksessä suuri muutos koko kaupunkimme profiilissa. Kun kulttuurista
olla on nyt rakentamassa kaupungin vetovoimatekijää, on kyseessä myös
uusien työpaikkojen syntyminen. Valtakunnallisen ja kansainvälisen kiinnostuksen
lisääntyminen kaupunkiamme kohtaan on tulevaisuuden unelma, josta
voimme yhdessä tehdä totta. Opiskelijat, jos ketkä, ovat tulevaisuuden
tekijöitä. Haluamme kaikin tavoin olla tukemassa heidän luovuutensa ja
ideoidensa lentoon lähtöä Sibeliuksen siivittämänä.

Toivon Hämeen ammattikorkeakoulun ja Sibeliuksen syntymäkaupunki -
säätion välisen suhteen muuttuvan asiakkuudesta kumppanuudeksi. HAM-
Kiin perustettu Sibelius-työryhmä kuten tämä julkaisukin ovat erinomaisia
osoituksia siitä, miten aidosti korkeakoulussa ollaan kiinnostuneita laaja-
alaisesta yhteistyöstä.

Odotan HAMKilta proaktiivista otetta, ja otamme Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätöissä mielellämme vastaan uusia ideoita yhteistyöhankkeiksi.

“ Hämeenlinnan kaupunki on herännyt huomaamaan oman ainutlaatuisuutensa.”

“Valtuuskuntatyöskentelyssä on antoisinta ”Sibeliuksen maailma”, siis musiikin monitasoisuus ja moniulotteisuus.”

JOULUKONSERTTI 2013

HAMKin ja HAMIn henkilökunnan joulukonsertti
10.12.2013 Hämeen ammattikorkeakoululla.
Kuva: Reima Kallinen

Mirja Pöhö
Hämeen ammattikorkeakoulun talousjohtaja,
Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätiön valtuuskunnan jäsen

”KUN TOIMEEN TARTUTAAN”

– KOKEMUKSIA VALTUUSKUNTATYÖSKENTELYSTÄ

Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätiön valtuuskunta on perustettu vuoden 2011 keväällä ja se kokoontuu pari kolme kertaa vuodessa. Sen tehtäviin kuuluu ideoida ja koordinoita Sibeliuksen 150-juhlavuoden juhlallisuuksia sekä muita musiikkitapahtumia. Myös rahoituksen järjestäminen on tärkeä tehtävä. Valtuuskunta hyväksyy suunnitelmat ja pitää kokonaisuuden hyppysissään. Merkittävää on myös sen tuoma arvovalta tapahtumille.

Teemme osaltamme juhlavuodesta suurjuhlan

HAMKin on tärkeää olla mukana valtuuskuntatyössä. Olemme mukana monialaisena korkeakouluna, ja teemme omalta osaltamme juhlavuodesta suurjuhlan. HAMKin edustajana olen tuonut esille, että meillä on lahjakkaita suomalaisia ja kansainvälisiä opiskelijoita, jotka voivat olla mukana eri tapahtumissa. Erkki Korhonen on hyvin ottanut opiskelijat mukaan ideoimaan ja toteuttamaan tapahtumia, esimerkkeinä mainittakoon Nuotivainapolku ja itsenäisyyspäivän juhlat jäähallissa.

HAMKin innostuksen alkutaipaleelta voisi kuvata Hämmäläisten laulun sanoin: ”kun toimeen tartutaan”, eli alussa vähän katsellen ja ihmetellen, että mitä tämä on, kun meillä ei ole edes tämän alan koulutusta. Mutta ohjaustoiminnan opiskelijat lähtivät ihan ensimmäiseksi liikkeelle, ja nyt erilaisia teemoja, innovaatioita ja tapahtumia tulee sellaisella vauhdilla, että kalenteri ja tekijät eivät tahdo riittää.

Sibelius on jotain niin suurta ja kansallista, että HAMKin kaikilta koulutusaloilta löytyy juhlavuoteen ja pitkälle tulevaisuuteen ideoita ja uuden luomisen rohkeutta. Koulutukseen liittyvien yhteistyömahdollisuuksien lisäksi olemme ideoineet ja osin jo toteuttaneetkin tapahtumia, jotka ovat avoimia laajoille joukoille. Esimerkiksi Studia Generalia -luentosarja on avoin kaikille opiskelijoillemme ja kaupunkilaisillekin. Ilahduttavaa oli nähdä sali täynnä väkeä ensimmäisessä Studia Generalia -luennossam-

me. Moni kertoi olevansa ensimmäistä kertaa Visamäen tiloissamme. Tilaisuuksien yhteydessä tuomme siis samalla kaupunkilaisille tutuksi myös kaunista miljööttämme, Korkeakoulukeskusta.

Valtuuskunta on näköalapaikka

Valtuuskuntatyöskentelyssä on antoisinta ”Sibeliuksen maailma”, siis musiikin monitasoisuus ja moniulotteisuus. Tätä avaavat erityisesti Sibeliuksen ja hänen musiikkinsa tuntijat. Valtuuskunnassa on monen alan huipposaaajia, esimerkiksi Janne Virkkunen eli Sibeliuksen pojanpoika on valtuuskunnan puheenjohtaja sekä käytännön toiminnan pyörittäjänä on pianotaiteilija Erkki Korhonen. Heidän ja koko valtuuskunnan työskentelyn myötä avautuu ovet kansallissäveltäjämme elämään ja tuotantoon aivan uudella tavalla.

On todella antoisaa nähdä, kuinka juhluvuoden lähestyessä tapahtumat saavat muotonsa niin paikallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin. Tapahtumakokonaisuus kasvaa ja kehittyy koko ajan kohti vuotta 2015. Ammattisilmällä ihailen, kuinka tapahtuman rahoitus on saatu hyvien verkostojen kautta kudottua sellaiseksi, että se mahdollistaa juhluvuoden niin täällä Hämeenlinnassa, Helsingissä, Järvenpäässä kuin maailman metropoleissakin. On ollut suuri ilo ja kunnia päästä näin kovien osajien joukkoon.

”Lisäksi toivon, että juhluvuodesta syntyy uutta – uusia kasvuja ja innovaatioita Sibeliuksen hengessä.”

Juhlavuosi ei ole yhteistyön päätösvuosi

Näen että Sibeliuksen syntymän 150-vuotisjuhluvuosi ei ole toiminnan päätösvuosi vaan se on alku Sibeliuksen vahvemmalle esilläololle Hämeenlinnassa ja koko Suomessa. Tarkoitus on saada Häme suorastaan Sibeliuksen liekkeihin, niin että koko maailma tietää, että Hämeenlinna on Sibeliuksen syntymäkaupunki. Haluan, että juhluvuonna koko HAMK on mukana ja että HAMK näkyy tapahtumissa niin kotimaassa kuin maailmallakin.

Lisäksi toivon, että juhluvuodesta syntyy uutta – uusia kasvuja ja innovaatioita Sibeliuksen hengessä eri aloillemme. Voisi ajatella, että tämä juhluvuosi omalta osaltaan rohkaisee ja edesauttaa Suomen kilpailukyvyyn kasvua globaalissa kilpailussa.

”Sibeliuksen persoonassa on mielestäni monta mielenkiintoista piirrettä, hän oli synesteetikko eli näki sävellajit väreinä mielessään.”

SIBELIUS-FANTASIA 2013

Tapahtuma järjestettiin Hämeenlinnan torilla.
Kuva: Pekka Rautainen / ill Communications

Karri Salo
Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätiön koordinaattori

Mervi Friman
Hämeen ammattikorkeakoulun kehittämisspäällikkö

HYPPY HAMKISTA SIBBAAN

Karri Salo, 27 v., työskentelee Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätiössä koordinaattorin tehtävässä. Hän aloitti siellä v. 2011, säätiön toisena työntekijänä. Karri on valmistunut v. 2010 HAMKista liiketalouden koulutusohjelmasta pääaineenaan markkinointi. Miten koulutus on antanut valmiuksia nykyiseen työhön, mitä on pitänyt oppia kantapään kautta, mihin on ollut parhaimmat edellytykset opiskelun myötä? Näitä asioita pohdimme seuraavassa.

Minä vuosina ja missä koulutusohjelmassa opiskelit HAMKissa?

”

Aloitin opiskelut suoraan armeijasta päästyäni loppuvuodesta 2005. Liiketalouden koulutusohjelma ja erityisesti markkinointi kuulosti mielenkiintoiselta, vaikka en tienytkään siitä juuri mitään. Sain päivän vapaata armeijasta ja kävin pääsykokeissa. Myöhemmin tuli kirje, että sisään päästiin. Riihimäki oli ankea ja pimeä paikka, mutta onneksi meillä oli huikea luokka, josta sain paljon uusia kavereita. Liiketalous siirtyi kesken opintojeni Hämeenlinnan Visamäkeen ja se aiheutti vähän säättöä, kun opintoja ei tietyillä ajanjaksoilla ollut enää tarjolla. Valmistuin keväällä 2010.

Mikä oli opinnäytetyön aihe?

”

Tein opinnäytetyöni HPK:lle, sillä opinnäytetyöohjaajani Mikko Mäntyneva neuvoi, että kannattaa tehdä aiheesta, joka kiinnostaa jo valmiiksi. Otin yhteyttä HPK:n toimitusjohtaja Risto Korpelaan, ja suunnittelimme yhdessä opinnäytetyöni aiheen. Se oli HPK:n bränditutkimus, jossa selvitettiin miten yleisö kokee HPK:n palvelut, ottelutapahtuman, viestinnän jne. Tuloksena syntyi 130-sivuinen opus. Monet ehdottamani muutokset ovat tulleet käytäntöön, joten olin ihan tyytyväinen.

Mitkä olivat työharjoittelupaikkasi?

Olin kahdessa työharjoittelupaikassa. Ensin kaksi kuukautta Aulanko Golfissa, jossa olin ollut vuosia toimistossa kesätöissä ja kolme kuukautta Hämeen Sanomilla toimittaja ja taittajana. Kysyin tuntemaltani urheilutoimittajalta Pertti ”Pepe” Koivuselta, voisinko tulla harjoitteluun vaikka en ollut koskaan kirjoittanut juttuja mihinkään julkaisuun. Koivunen sanoi, että siitä vaan ja niin sitä sitten kirjoitettiin saman tien Hämeen Sanomiin.

Tarvitsetko kielten osaamista nykyisessä työssäsi, mitä kieliä?

En ole koskaan ollut mikään kielipää, mutta englanti taittuu kohtuullisesti. Sitä tarvitsee työssä ajoittain. Ruotsin opiskelu on aina ollut melkoinen taakka ja ihmettelenkin suuresti miksi sitä tarvitsee yhä opiskella 2010-luvulla. Onneksi sitä ei tarvitse puhua missään.

Saitko koulussa riittävän kielitaidon? Miten kielten opiskelua voisi kehittää HAMKissa?

Kieliopinnot jatkuivat luonnollisesti lukion jälkeen HAMKissa, jossa oppi enemmän ammattisanastoa. Jos saisin vaikuttaa, niin lisäisin ammattikorkeakoulun opintoihin enemmän keskusteluopetusta. Teoriaa käsitellään ihan riittävästi jo lukiossa.

Entä äidinkieli ja viestintä. Työhösi kuuluu erilaisten raporttien yms. tekstien tekemistä. Saitko oppia siihen?

Ainakin meidän opintoihin liittyi paljon kirjoittamista, joten kyllä ne taidot kehittyivät HAMKissa. Toisaalta koulutyöt tehtiin usein samalla kaavalla, eikä tiettyjä spesiaaleja taitoja opiskeltu, kuten esimerkiksi kokouspöytäkirjoja ja esityslistoja. Ne taidot olen oppinut vasta työelämässä.

Entä verkkoviestintä. Teillä on www.sib.fi-sivut sekä www.Sibelius150.fi-sivut. Olet varmaan ollut osallisena niiden tekemisessä. Opitko koulussa verkkoviestintää riittävästi?

HAMKissa opin perusteita, mutta varsinaisesti taidot kehittyvät käytännön työssä. Meidän nettisivujen osalta vastaan sisältöjen päivittämisestä. Koodaaminen ja graafinen suunnittelu on ulkoistettu. Suunnittelin sivujen ulkoasun ja toiminnot yhdessä koodarin ja graafikon kanssa.

Teetkö graafista suunnittelua, kuten esimerkiksi mainosten tai ohjelmien ulkoasun suunnittelua?

”

Teen osan julisteistamme sekä suunnittelen lehtimainosten peruskaavan, jonka graafikko työstää loppuun. Taitan myös konserttien käsiohjelmat. Graafista suunnittelua haluaisin tehdä enemmänkin, mutta aika ei meinaa riittää.

Teet yhteistyötä monenlaisten ammattilaisten kanssa. HAMKin yksi vahvuushan on monialaisuus. Tuntuuko, että olet saanut kouluaikana harjoittelua eri alojen ihmisten kanssa työskentelelyyn?

”

Varsinkin työharjoittelussa sai mahdollisuuden toimia eri alojen ammattilaisten kanssa. Varsinaisissa opinnoissa olisin toivonut enemmän työelämälähtöisyyttä. Opiskelu-aikaan tuntui myös, että koulutusohjelmat olivat omia yhteisöjään, eikä niiden välillä ollut paljoakaan synergiaa. Uskon, että HAMK on kehittynyt tässä viime vuosina, ainakin mitä olen kuullut nykyisiltä opiskelijoilta.

ITSENÄISYYSFANTASIA 2012

Tapahtuma järjestettiin Hämeenlinnan jäähallissa.
Kuva: Pekka Rautainen / ill Communications

Sitten on vielä oma alueensa kaikenlaisten isompien ja pienempien tapahtumien järjestäminen. Niihin liittyy monenlaista. Mitä kaikkea sinä teet? Mitä osaamista tällainen vaatii?

”

Tapahtumien ja konserttien järjestämisessä on paljon roudaamista ja säätämistä tapahtumapaikkojen henkilökunnan kanssa. Konsertteihin vien paikalle käsiohjelmat, ja markkinointimateriaalit kuten roll-upit ja esitteet ja asettelen ne paikoilleen. Isommissa tapahtumissa on sitten paljon enemmän järjestelyä, kuten turvallisuussuunnittelua, jota täytyy miettiä hyvissä ajoin.

Sihteeritehtävät kuuluvat myös työhösi. Millaisissa kokouksissa olet sihteerinä? Mitkä ovat tärkeimpiä sihteeritaitoja? Onko niitä opeteltu tai voiko niitä opetella?

”

Kahvin keittäminen. No ei vaan, kokousasiakirjoissa on tietty kaava ja tietyt termit, joita viljellään. Se tuntui alkuun naurettavalta, mutta kyllä ne taidot harjaantuvat toistojen myötä. Toimin säätiön hallituksen ja valtuuskunnan kokouksissa teknisenä sihteerinä.

” Toivon, että harjoittelijat tulevat hyvällä asenteella ja pilke silmäkulmassa. Asenne ratkaisee yllättävän paljon, ja moni esimies arvostaa niin sanottua töihin heittäytymistä.”

Teillä on pieni toimisto, vain viisi vakituista työntekijää. Mitä muuta edellä mainittujen lisäksi työhösi kuuluu?

”

Taloushallinto kuuluu minun tonttiini. Siihen liittyy paljon laskujen tiliointiä, palkkioiden maksamista ja budjettien seuraamista. Uskon, että monelle liiketalouden opiskelijalle tulee työurallaan vastaan erilaiset taloushallinnon ohjelmat kuten Rondo, Populus, Pro-E ja BusinessPlanning tai vastaavat. Eli kannattaa olla tarkkana siellä taloushallinnon kursseilla.

Teillä on säännöllisesti työharjoittelijoita. Mitä toivot, että he erityisesti oppivat työpaikallanne?

”

Toivon, että harjoittelijat tulevat hyvällä asenteella ja pilke silmäkulmassa. Asenne ratkaisee yllättävän paljon, ja moni esimies arvostaa niin sanottua töihin heittäytymistä. Asioita oppii matkan varrella, ja jos joku juttu menee niin sanotusti möngän puolelle, niin ei siitä kannata liikaa murehtia. Kukaan ei ole kuitenkaan täydellinen ammattilainen suoraan koulunpenkiltä päästyään.

Oliko koulussa jotain aivan turhaa, kun mietit tämän hetkistä työtäsi?

”

Ruotsin opinnot olisin jättänyt väliin, jos olisi saanut. Muutoin oli ihan hyvä juttu, että liiketalouden koulutusohjelmassa oli kurseja melko laajalta rintamalta, joten pääsi tutustumaan moneen asiaan. Opiskelija voi sitten itse miettiä mihin osa-alueisiin haluaa panostaa ja tärkeää on, että harjoittelee niitä myös koulun ulkopuolella.

Oliko sinulla ennestään jotain kosketusta musiikkiin. Soitatko jotain instrumenttia, laulatko kuorossa tms.?

”

Vanhemmat veivät alle kouluikäisenä musiikkileikkikouluun ja soitin yläasteelle asti kitaraa Hämeenlinnan Musiikkiopistossa, nykyisessä Sibelius-opistossa. Nykyään vinttellen skittaa kotona omaksi huvikseni.

Mitä tiesit Sibeliuksesta ennen työsi alkua?

”

Tiesin varmaan yhtä paljon kuin keskivertosuomalainen eli, että Janne on säveltänyt Finlandian ja Valse Tristen, syntynyt Hämeenlinnassa ja niin edelleen. Sibeliuksen värikäs henkilöhistoria ja tuotannon laajuus sekä monipuolisuus ovat auennut vasta työn kautta. Sibeliuksen persoonassa on mielestäni monta mielenkiintoista piirrettä, hän oli synesteetikko eli näki sävellajit väreinä mielessään. Myös teosten vahva symboliikka on auennut Erkki Korhosen opettamana. Sävellyksissä on lähestulkoon da Vinci-koodin tasoisia piilomerkityksiä. Kaikkea sitä oppii matkan varrella!

Mitä haluaisit sanoa tämän päivän opettajille evästyksesi omien kokemustesi perusteella?

”

Käyttäkää enemmän asiantuntijavieraita ja tuokaa työelämää lähemmäksi opiskelijaa. Toivon, että tässä asiassa on menty viime vuosina eteenpäin. Pysykää myös kartalla siitä, miten työelämä kehittyy. Varsinkin viestinnän alalla muutokset tulevat nopeasti. Kyllä opiskelijat huomaavat, jos opettaja ei ole ns. kartalla. Ja mikä tärkeintä, yritäkää olla kiinnostavia. Ammattikorkeakoulun opiskelijat arvostavat varmasti, jos opettaja osaa innostaa ja motivoida. Professorit ovat yliopistoja varten. Minulla oli tästä sekä hyviä että huonoja esimerkkejä.

” Meillä on hyvin hyväksyvä työyhteisö siinä mielessä, että omia ideoita saa heitellä vapaasti, oli ne sitten kuinka hölmöjä tahansa.”

Mitä haluaisit sanoa tämän päivän opiskelijoille, jotka ovat samassa koulutusohjelmassa?

”

Panostakaa niihin asioihin, mitkä kiinnostavat ja tekkää niihin liittyen lisätöitä koulun ulkopuolella. Eli priorisoikaa. Ne aiheet mitkä eivät ole ns. ”oma juttu” voi suorittaa huonomminkin arvosanoilla, ei niillä ole mitään väliä. Koulussa kuitenkin vain raivataan pintaa ja sen jälkeen oma kehittyminen on kiinni omasta aktiivisuudesta ottaa asioista selvää.

Mikä on huonointa omassa työssäsi?

”

Kiire ehdottomasti. Pienessä työyhteisössä ei ole useinkaan varahenkilöä, jolta voi pyytää apua. Se aiheuttaa välillä töiden kerääntymistä. Monet asiat vaativat suunnittelua ja aikaa, mutta sitä ei tahdo millään löytyä. Tästä syystä jää huono maku, jos asioita on ollut pakko työstää kiireellä eteenpäin.

Mikä on parasta omassa työssäsi?

”

Meillä on hyvin hyväksyvä työyhteisö siinä mielessä, että omia ideoita saa heitellä vapaasti, oli ne sitten kuinka hölmöjä tahansa. Ylipäättään se, että luovuutta saa käyttää. Lisäksi kulttuurialalla tapaa mielenkiintoisia persoonia.

Kiitos Karri. Monia tärkeitä asioita tuli esiin: opiskelijan kannattaa priorisoida ja suunnata opintojaan, valinnaisuuksia kannattaa hyödyntää ja tutustua opiskelijakavereihin oman koulutusohjelman ulkopuolelta. Henkilöstölle tärkeä viesti on ajan tasalla pysyminen ja kiinteiden työelämäkontaktien ylläpitäminen ja tarjoaminen sitä kautta mahdollisuuksia opiskelijalle.

Karrin puheesta tulee sellainen vaikutelma, että Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätio on mielenkiintoinen työpaikka, jonne kannattaa olla yhdessä työharjoittelupaikkojen ja opinnäytetöiden merkeissä: saa mennä ”möngän puolelle” ja käyttää luovuutta, tavata mukavia ihmisiä ja oppia uutta. Mikäs sen parempaa.

ITSENÄISYYSFANTASIA 2012

Tapahtuma järjestettiin Hämeenlinnan jäähallissa.
Kuva: Pekka Rautiainen / ill Communications

SIBELIUS-FANTASIA 2012

Tapahtumaa Hämeenlinnan torilla.
Kuva: Pekka Rautiainen / ill Communications

”Suomalaiseen kulttuuriin tutustuminen avaa myös ymmärrystä omaan kotikulttuuriin nähden. Samanlaisuuksien ja erilaisuuksien tullessa konkreettisesti näkyviin kasvaa samalla arvostus moninaisuutta kohtaan.”

OSAKSI SUOMALAISTA YHTEISÖÄ

Seeing Finland Through Culture -opintojakso
perehdyttää suomalaisen kulttuuriin.
Kuva: Ville Salminen

Mervi Friman
Hämeen ammattikorkeakoulun kehittämisspäällikkö

SIBELIUS SILTANA SUOMALAISUUTEEN

Kansainvälistyvä HAMK

Kansainvälisyys näkyy suomalaissa korkeakouluissa, niin Hämeen ammattikorkeakoulussakin (HAMK), yhä kasvavana määränä englanninkielisiä koulutusohjelmia ja ulkomailta tulleita opiskelijoita. HAMKissa on tällä hetkellä (syksy 2013) seitsemän vieraskielistä koulutusohjelmaa ja niissä 656 ulkomaista opiskelijaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiassa (2009 – 2015) painotetaan opetussisältöjen lisäksi opiskelijoiden integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan. HAMKissa tämä haaste on otettu tosissaan, ja opiskelijoille on järjestetty monenlaisia tukitoimia sekä osana opiskelijapalveluita että opiskelijakunta HAMKOn toimesta. Suomen kieltä opiskellaan Finnish Language ja Culture -opinnoissa ja Survival Guide antaa ohjeita arkiseen elämiseen kaupassa käynnistä alkaen.

Erityisesti suomalaiseen kulttuuriin perehdyttävää Seeing Finland through Culture -opintojaksoa on toteutettu syksystä 2009 alkaen lukuvuosittain. Luennot on suunnattu ensisijaisesti ulkomaisille tutkinto-opiskelijoille, mutta ne ovat olleet suosittuja myös vaihto-opiskelijoiden keskuudessa. Opiskelijat ovat pääosin olleet Construction Engineering -koulutusohjelman (rakennustekniikka) ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita. Tee-makohtaisesti on kuuntelijoina muidenkin koulutusohjelmien opiskelijoita, mm. muotoiluopiskelijoita kiinnostaa design-luento.

Opintojakso on valtakunnallisesti ainutlaatuinen, ja se on herättänyt kiinnostusta useissa kansainvälisissä korkeakoulutuksen tutkijoiden konferenssissa. Luentosarja mahdollistui tässä, vahvasti musiikkilähtöisessä muodossaan, kun pianotaiteilija, kapellimestari Erkki Korhonen lupautui mukaan sen ideointiin ja vastuopettajaksi. Visamäen kampuksen auditorion erinomainen audiovisuaalinen laitteisto sekä piano mahdollistavat luentojen korkeatasoisen toteutuksen.

SEEING FINLAND THROUGH CULTURE 2010

Luentosarjalla HAMKin opiskelijat tutustuvat mm. Suomen kulttuuriin, musiikkiin, luontoon ja historiaan. Luentoja ideoimassa ja opettamassa pianotaiteilija Erkki Korhonen. Kuva: Jose Luis Albillos Blanco

Kulttuuri tässä ja nyt

Kulttuuri mielletään helposti taiteeksi, klassiseksi musiikiksi tai kirjallisuudeksi. Opintojaksolla lähdetään kulttuuriosaamisen käsitteestä, jolloin kulttuuri määritellään laajasti koskemaan niin edellä mainittuja asioita kuin myös historiaa, luontoa, arvoja ja arvostuksia sekä ihmisten tapaa elää yksilönä ja yhteisöissä. Näiden asioiden tunteminen ja tunnistaminen osana Suomea ja suomalaisuutta helpottaa ulkomaisten opiskelijoiden jokapäiväistä elämää ja lisää heidän syvyyssuuntaista tietoaan meistä suomalaisista.

Suomalaiseen kulttuuriin tutustuminen avaa myös ymmärrystä omaan kotikulttuuriin nähden. Samanlaisuuksien ja erilaisuuksien tullessa konkreettisesti näkyviin kasvaa samalla arvostus moninaisuutta kohtaan. Kansainväliset opiskelijat eivät suinkaan ole yksi yhtenäinen ryhmä, vaan mitä monipuolisin joukko erilaisia ihmisiä, joilla kullakin on oma henkilökohtainen historiansa ja omat kansalliset piirteensä. Tämä tulee erityisen vahvasti esiin opintojakson lopussa, kun opiskelijat pitävät oman presentationsensa esitellen oman maansa kulttuurin muodon, perinteen tai tapahtuman. Tehtävissään he peilaavat aihettaan vastaavaan suomalaiseen ilmiöön ja analysoivat erilaisuuksia ja samanlaisuuksia. Nämä kulttuuriset löy-

töretket ympäri maapallon jaksavat vuosi vuodelta ihastuttaa ja hämmentää rikkaudellaan.

Espanjalainen opiskelija kiteyttää asian seuraavasti:

”

I have heard all the Sibelius pieces which Erkki has played in the lessons. I can't say better but there is in every single piece something which reminds me of my own country. Some landscape came into my mind and then immediately I was again in Finland. But there were also connections with the very modern Spain composers. I am wondering this very much because in the same time I consider Sibelius's music is very Finnish. I could say that the strongest moments of his music gave me the idea of Spain. This is very hard to explain by words."

Musiikki sanattomana kielenä

Luentosarjan avainelementti on musiikki. Hämeenlinnassa kun olemme, nimenomaan kansallissäveltäjämme Jean Sibeliuksen musiikki on lähtökohtana. Lähestymistapa on tärkeä jo siksi, että se tarjoaa mahdollisuuden erilaiseen oppimiseen: ei operoida vain sanoilla ja tiedoilla, vaan annetaan tilaa myös tunteille.

Musiikki on innostanut useita opiskelijoita todellisiin taidonnäytteisiin omissa presentaatioissaan. Luokassa on mm. kuultu balalaikan soittoa ja nähty ghanalaisia heimotansseja naamioineen. Opiskelijat ovat myös saaneet opastusta voidakseen jatkaa musiikkiharrastuksiaan Hämeenlinnassa.

”

Music have no national boundaries, good music is a kind of emotional catharsis and inner sustenance."

Näin totesi palautteessaan kiinalainen opiskelija ja kiteytti siihen varmaan monen muunkin opiskelijan tunteet. Niin intensiivinen tunnelma on vallinnut monesti, nimenomaan Sibeliuksen musiikin soidessa.

Puutarja johdattaa luontoon

Luentosarja aloitetaan syksyllä luonto-teemalla (Finnish Nature). Se avaa opiskelijalle luonnon, erityisesti metsän, sekä vuodenaikojen merkityksen suomalaisille. Opiskelijat ovat saaneet ensimmäisen metsäkokemuksensa Evo Jamboreella, joka kokoaa kaikki HAMK:n aloittavat opiskelijat päiväksi hämäläismetsään. Kontrasti opiskelijoiden omiin kotimaisemiin on voimakas: hektiseen kaupunkimenuun Nepalissa tai jatkuvaan ihmisvilinän

Vietnamissa tottuneet opiskelijat ovat häkeltyneitä tilasta ja hiljaisuudesta. Talvi ei vielä ole juuri kenellekään tuttu, joten jää, lumi ja kylmyys puhuttavat ja ihmetyttävät jo etukäteen. Myöhemmin talvella olemme menneet pihalle pakkaseen ihmettelemään sinistä hetkeä. Revontuliakin ovat jotkut onnistuneet näkemään talven mittaan. Suomalaisiin kansallispuihin kuuseen, mäntyyn ja koivuun liittyen on kuultu Sibeliuksen pianokappaleet ja niihin liittyvä symboliikka. Erityisesti säiden vaihtelujen ilmeneminen kappaleiden sisällä on herättänyt opiskelijoissa innostusta, kuten seuraava opiskelija kuvaa:

”

To convert a physical substance into music is simply incredible. Especially expressing nature, history, religion, culture, patriotism etc. into music is something well over comprehension for a normal being.”

Omista mieltymyksistään kertoo nepalilainen opiskelija seuraavasti:

”

Personally among his creations, I like Finlandia, the Swan of Tuomela, Koivu and Kuolema (Valse triste). Actually I do not see or imagine things when I listen to him because I think I do not have a cranial capacity as equal to Sibelius but somehow I like his compositions very much esp. Koivu.”

Mutta puut palautetaan myös tähän päivään ja arkeen – ovathan ne keskeisiä materiaaleja suomalaisessa rakentamisessa. Esimerkkinä on tutustuttu Sibelius-taloon, yhteen suomalaisen puurakentamisen huipuista.

Historiaan Finlandian välityksellä

Suomen historia kiinnostaa opiskelijoita, joista osa on jo hyvinkin perehtynyt aiheeseen. Eurooppalaisopiskelijoissa on paljon toisen maailmansodan vaiheet tuntevia, kun taas etäämpää tuleva opiskelijat tietävät lähinnä Suomen sijainnin idän ja lännen välissä.

Sibeliuksen Finlandia on linkki itsenäistymisen alkuaikoihin. Suomen valtion nuoruus ja pienuus ovat asioita, jotka puhuttavat opiskelijoita, joista useimmat ovat varsin väkirikkaista maista kuten Kiinasta, Venäjältä, Vietnamista tai Nepalista. Hämeenlinnan kytkeytyminen moniin Suomen historian tärkeisiin historiallisiin vaiheisiin, kuten rautatien rakentamiseen tai suomen kielen asetukseen, lisäävät kaupungin kiinnostavuutta.

Finlandian pianosovitus on kuultu opintojaksolla myös kevään viimeisellä kerralla, jolloin on vierailtu Sibeliuksen syntymäkodissa sekä Raatihuo-

neessa. Tuntuu siltä, että tämä sävellys symboloi monelle opiskelijalle Suomea ja suomalaisuutta parhaimmillaan.

Nepalilainen opiskelija kirjoittaa palautteessaan:

”

My favourite piece of Jean Sibelius is Finlandia. All the compositions of Jean Sibelius is influenced by Finnish nature and daily life; and while listening his music we can feel the real Finnish nature. So, we can call him a real Finnish composer.”

Brasilialaisopiskelija kertoo seuraavasti:

”

When I look at the sceneries in Hämeenlinna I think that Finlandia has been composed here or in the similar scenery. I became very interested in Sibelius and I borrowed his cds from the library, especially the symphonies. This music will always remain in my mind when I think about my year in Finland and HAMK. When I tell to my friends about Finland I will do it by playing Sibelius’s music that they will undersand me better.”

Kiinalainen opiskelija erittelee Finlandian herättämiä tunteita:

”

When I hear Finlandia, I can feel tense and sad in the first, then the strong wind roaring in Finland winter and the spirit of never-ending struggle. Middle part of it is so peaceful and nice, like the summer in Finland or yearning for the beautiful dream world.”

Sibelius merkkihenkilönä

Joulukuun alun luento on omistettu Sibeliukselle. Silloin keskitytään nimenomaan hänen elämänsä, työhönsä sekä kansalliseen ja kansainväliseen menestykseen. Vaikka Sibelius on luennon keskiössä, piiryy hänen kauttaan kuva kulttuurin merkityksestä pienelle kansakunnalle. Kuvataiteen kultakausi, Järnefeltien taiteilijasuku kuin myös politiikan ja kulttuurin yhteen kietoutuminen avautuu Sibeliuksen henkilöhistorian välittämänä. Ylipäänsä merkkihenkilöt ja heidän merkityksensä kansakunnille on eräs luennon herättämistä keskustelun aiheista.

Kiinalaisopiskelija luonnehtii Sibeliusta säveltäjänä:

”

Sibelius is a real Finnish composer because he can infected with human soul. No need for words, listener can feel the feelings he wants to express. The words which describe the music of Sibelius are serious, imposing, touching and strong feeling.”

HAMKin opiskelijat ovat jo useina vuosina lakittaneet vappuna Sibeliuksen patsaan. Perinne toivottavasti jatkuu ja saa lisävoimia ulkomaisista opiskelijoista.

Kalevala yhdistää

Kalevala on helmikuun luennon teemana. Sibelius itse kiinnostui Kalevalasta ollessaan Wienissä opiskelemassa. Samalla tavoin näyttää etäisyys omasta maasta innostavan suuresti opiskelijoita peilaamaan Kalevalan tarinoita oman maansa legendoihin ja myyttisiin kertomuksiin. Samoja aineksia sankareista ja maailman synnyistä on löytynyt jokaisesta kulttuurista Nepalista Skotlantiin.

Sibeliuksen Kalevala-aiheinen musiikki ja Lönnrotin Kalevala saavat rinnalleen Mauri Kunnaksen Koiramäen Kalevalan ja sen pohjalta tehdyn Koiramäen Kalevala -opperan. Myös hämeenlinnalaisen Turisas-yhtyeen tuotantoa on kuunneltu. Turisas käyttää innoittajanaan maamme historiaa ja sankarihahmoja, mutta tulkinta on aivan toista kuin Sibeliuksella. Tämä rinnastus tuli esiin opiskelijoiden keskusteluista, kun ilmeni heidän suomalaisen heavy- ja metallimusiikin tuntemuksensa olevan hämmästyttävän suuri. Eräille kiinalaisille se on jopa ollut yksi tärkeä syy hakeutua juuri Suomeen opiskelemaan. ”Finland is the Mecca of metal music”, he totesivat.

Skotlantilaisen opiskelijan mukaan itse asiassa Sibeliuskin säveltää nuorille:

”

I do not know very many composers who have done classic music. I remember only Bach and Beethoven although I have, of course, heard the music of other old composers. When I compare Sibelius's music with their music, it is much more modern and I can understand it better. Somehow I feel the Sibelius has composed to younger people than the other composers which I notice.”

Kulttuuriosaaminen voimavarana

Opintojaksolla on myös monikulttuurista työelämää, suomalaista muotoilua sekä arjen ilmiötä (”So Finnish”) käsittelevät luennot. Edellä on pitäyditty kertomaan niistä luennoista, joissa Sibeliuksella on merkittävä rooli.

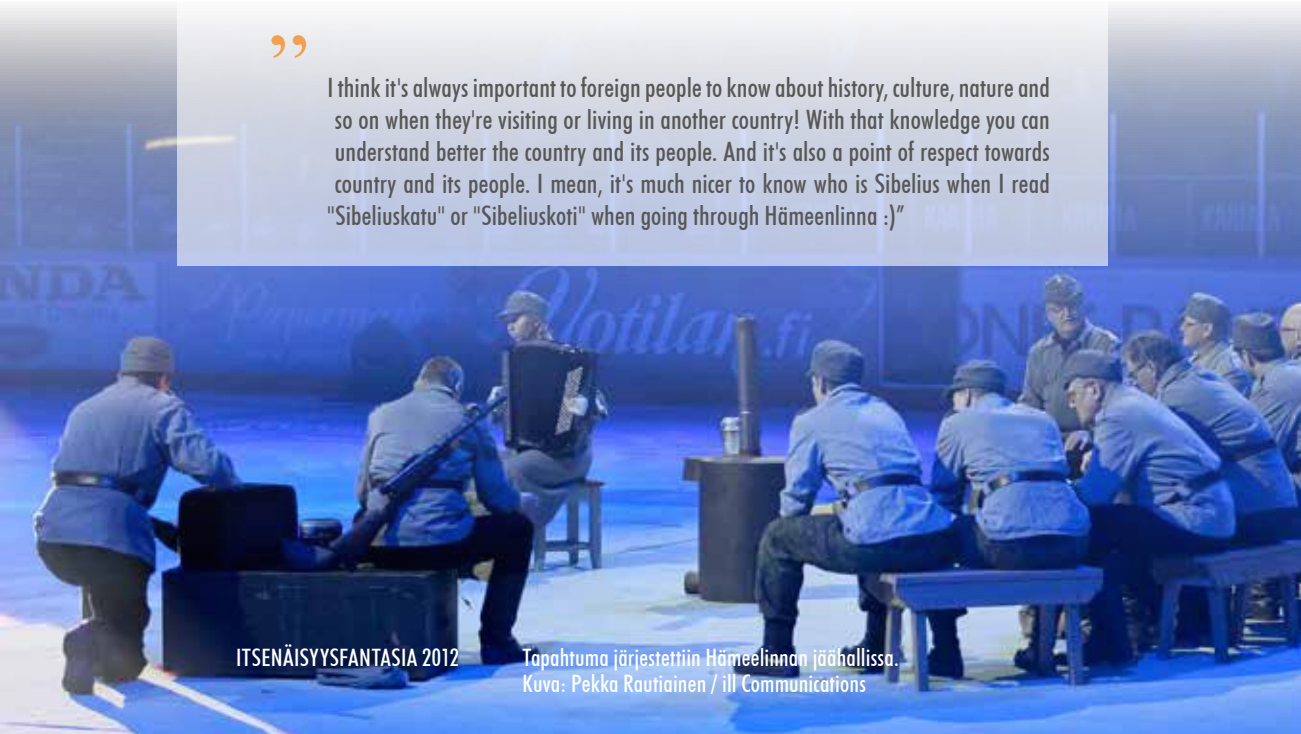
Opiskelijoiden palaute on ollut varsin myönteistä. Joistain on tullut aktiivisia musiikin opiskelijoita tai soittajia, jotkut ovat löytäneet tiensä konsertteihin. On hyvä lopettaa kahden saksalaisopiskelijan palautteisiin:

”

This course was for me quiet relaxing, because it is not a stressful topic. I really like it also because it has diversified topics; we were speaking a bit about everything. I liked the historic part about Hämeenlinna, and I liked as well really much when music was played during the lesson.”

”

I think it's always important to foreign people to know about history, culture, nature and so on when they're visiting or living in another country! With that knowledge you can understand better the country and its people. And it's also a point of respect towards country and its people. I mean, it's much nicer to know who is Sibelius when I read "Sibeliuskatu" or "Sibeliuskoti" when going through Hämeenlinna :)”

“ Nuottiavainpolkua voidaan pitää onnistuneena tapahtumana, joka oli osa laajempaa Sibelius-festivaalia ja sai myös median huomion.”

NUOTTIAVAINPOLKU 2013

Hämeenlinnan Lyseon rasti Hämeenlinnan Raatihuoneella.
Kuva: Pekka Rautainen / ill Communications

Tea-Maria Paakkala

Hämeen ammattikorkeakoulun ohjaustoiminnan artemiopiiskelija

Paula Rantamaa

Hämeen ammattikorkeakoulun yliopettaja ja ohjaustoiminnan koulutusohjelman koulutusvastaava

NUOTTIAVAINPOLKU

– TAVOITTEENA AVAIN SINFONIAAN

Ammattikorkeakoulupedagogiikan tehtävänä on kouluttaa työelämän asiantuntijoita sekä kehittää työelämän käytäntöjä. Työelämässä tarvitaan yhä enemmän monialaista asiantuntijuutta sekä käytännön ja sosiaalisten prosessien osaamista. Työkulttuurin muutos asettaa myös uusia tavoitteita korkeakoulutuksen kehittämiseksi. Ammattikorkeakouluissa on lähdetty kehittämään ja toteuttamaan käytäntölähtöisten työelämätarpeiden ja pedagogiikan yhdistämistä. Tavoitteena on, että opiskelijoiden asiantuntijuus kehittyy ja oppiminen tapahtuu pääosin työelämässä.

Kokemuksia työelämälähtöisestä oppimisesta

Hämeen ammattikorkeakoulussa (HAMKissa) työelämälähtöistä opiskelua on mahdollistettu erilaisilla avoimilla oppimisympäristöillä. Yksilöllisillä ja opiskelijoiden sekä työelämän tarpeita vastaavilla oppimisympäristöillä halutaan tarjota vaihtoehto perinteiselle opetussuunnitelmaperusteiselle opiskelulle. Monialaisessa innovaatiopedagogiikkaa käytännössä toteutavassa oppimisympäristössä myös yrittäjyys sekä soveltava tutkimus- ja kehitystoiminta kytkeytyvät oppimiseen.

Tässä artikkelissa tarkastellaan yhtä työelämän ja oppilaitoksen yhteistyönä toteutettua projektia ja sen prosessia. Projekti toteutettiin yhteistyössä avoimena oppimisympäristönä toimivan Konseptorin kanssa. Konseptori on innovaatiopedagogiaan perustuva yhteistyöalusta, joka yhdistää opiskelijoita sekä elinkeinoelämän toimijoita. Sen toiminnan tavoitteena on alueellisen yhteistyön ja yrittäjyyden edistäminen. Työelämäyhteys sekä Konseptorin kokoama opiskelijatiimi suunnittelivat yhteistyönä Nuottiavainpolku -nimisen toteutuksen, joka sisältyi Sibeliuksen Syksy -festivaaliin Hämeenlinnassa syksyllä 2012.

Artikkeli perustuu ohjaustoiminnan koulutusohjelman opiskelijan Tea-Maria Paakkalan oppinnäytetyöhön, jossa tutkittiin työelämälähtöistä projek-

tia opiskelijälähtöisestä ja oppimisen näkökulmista. Opinnäytetyö oli myös osa HAMKin laadunvarmistusta, minkä vuoksi opinnäytetyössä pyrittiin kehittämään työelämä-oppilaitos-yhteistyön toimintamallia. Yhteistyötä, prosessia sekä toimintamallia on tarkemmin kuvailtu opinnäytetyön tutkimuksessa, joka tuotti hyviä tuloksia ammattikorkeakoulujen työelämä-lähtöisen opiskelun sekä oppimisympäristöjen kehittämiseen.

Nuotteja etsimässä

Projekti alkoi työelämän toimeksiannosta Konseptoriin, joka tarjosi opiskelijoille mahdollisuuden suorittaa opintoja toimeksiannon kautta työelämlähtöisesti. Työelämän toimeksiantona oli suunnitella ja toteuttaa tapahtumasisältöjä osaksi Sibeliuksen Syksy -festivaalia. Konseptorin toimintaiden mukaisesti työelämän toimeksiannon tuli olla mahdollisimman avoin jättäen opiskelijoille vapautta kehittää uusia innovaatioita, joista he voisivat mahdollisesti synnyttää uutta liiketoimintaa.

Toimeksiannon ja projektin aloitusajankohta oli haasteellinen sen ajoituksessa myöhäiskevälle, jolloin opiskelijat ovat jo varautuneet kesäksi töihin tai muihin opintoihin. Ajankohdasta huolimatta opiskelijat kokivat toimeksiantajan mielenkiintoisena yhteistyökumppanina ja toimeksiannon ainutlaatuisena mahdollisuutena suorittaa opintoja. Opettajia ei kuitenkaan saatu projektin aloitusvaiheeseen mukaan. Tämä olisi ollut tärkeää, jotta projektityö olisi saatu jo alkuvaiheessa onnistuneesti integroitua osaksi opintoja. Opettajien puuttuminen projektin alkuvaiheesta johtui ainakin osittain siitä, ettei Konseptorin toimintaa vielä tunnettu koulutusohjelmissa riittävästi.

“ Nuottivainpolku tarjosi opiskelijoille autenttisen toimintaympäristön oppia työelämä- ja asiakaslähtöistä toimintatapaa.”

Projektin aloitusvaiheessa luotiin raamit toteutukselle. Tämä tarkoitti projektin aikataulun, resurssien ja sisällön alustavaa määrittelyä. Toimeksiantaja ja Konseptori tekivät yhteistyösopimuksen. Toimeksiantaja oli kiinnostunut tekemään yhteistyösopimuksen myös opiskelijatiimin kanssa. Ajatuksena oli näin vahvistaa opiskelijoiden sitoutumista pitkäkestoiseen prosessiin. Sopimus opiskelijoiden kanssa jäi kuitenkin tekemättä. Yhdeksi kriittiseksi kysymykseksi projektissa nousikin opiskelijoiden ja toimeksiantajan välisenä yhteistyönä syntyneen tuotoksen immateriaaliset tekijänoikeudet.

Riitasointuja ja harmoniaa

Nuottivainpolussa toimijoina olivat toimeksiantaja, opiskelijat, Konseptori ja myös muita sidosryhmiä. Projektin toimintamuotoihin sisältyi myös tiimityötä. Muodostunutta tiimiä voi luonnehtia asiantuntijatiimiksi, joka koostuu saman toimialan (tässä kulttuurialan) piiriin kuuluvista asiantun-

tijoista. Toiminnan opintopisteellistämisen epäselvyydestä ja työn rajaamisen vaikeudesta huolimatta opiskelijat olivat innostuneita ja motivoituneita projektista. Projektista eteni erilaisten ryhmämuodostumisvaiheiden ja myös kriisien kautta. Projektissa oli havaittavissa kolme kriisivaihetta. Ensimmäinen kriisivaihe liittyi opiskelijoiden vaikeuteen liittää projektia ja toimeksiannon sisältöjä opintoihinsa. Tässä vaiheessa kaksi opiskelijoista jäi pois projektin suunnittelusta palaten projektiin sen toteutusvaiheessa. Toinen kriisivaihe liittyi selkiintymättömiin rooleihin, tehtäviin ja vastuisiin toimeksiantajan, Konseptorin, ja oppilaitoksen toimijoiden välillä. Kolmas kriisivaihe ajoittui projektin loppuvaiheisiin ja koski yhteistyön tuloksena syntyneen tuotteen tekijänoikeuksia, palkkioita ja sopimuksia.

Toimeksiantajan ja opiskelijatiimin välisiä yhteisiä tapaamisia oli projektin aikana seitsemän. Yhteisissä tapaamisissa käytiin läpi yleisesti festivaalisuunnitelmien etenemistä sekä suunniteltiin opiskelijoiden mahdollisia toteutuksia osaksi festivaalia. Yhteistyötapaamisissa suunniteltiin nuottivainpolun muotoa mukaileva kaupunkireitti, jonka varrella oli erilaisia toiminnallisia kohteita. Reitti sai nimekseen Nuottivainpolku, johon opiskelijatiimi suunnitteli ja toteutti sibeliaanisessa hengessä toteutettuja työpajoja sekä reittikartan. Opiskelijat toteuttivat Nuottivainpolkua melko itsenäisesti, miltei omana itsenäisenä projektinaan. Nuottivainpolkua voidaan pitää onnistuneena tapahtumana, joka oli osa laajempaa Sibelius-festivaalia ja sai myös median huomion.

NUOTTIVAINPOLKU 2013

Hämeenlinnan Lyseon rasti Hämeenlinnan Raatihuoneella.
Kuva: Pekka Rautiainen / ill Communications

NUOTTIAVAINPOLKU 2013

Lasten kulttuurikeskus ARXin rasti.
Kuva: Pekka Rautiainen / ill Communications

Sooloja ja yhteissoitantaa

Nuottivainpolku tarjosi opiskelijoille autenttisen toimintaympäristön oppia työelämä- ja asiakaslähtöistä toimintatapaa. Parhaimmillaan tämä tarkoittaa sekä käytäntöön että teoriaan liittyvien osaamistavoitteiden saavuttamista. Nuottivainpolussa oppimisen ja asiantuntijuuden kehittymisen keskiössä olivat etenkin projektikäytäntöön liittyvät seikat. Projektin laajuuden ja vähäiseksi jääneen ohjauksen vuoksi teoreettinen oppi jäi tällä kertaa vähäisemmäksi. Myös se, mihin opintoihin käytännön työ kytkettiin, vaikutti teorian osuuteen. Yksi mukana olleista opiskelijoista kuvaili asiaa näin: ”Koska emme tee aiheesta opinnäytetyötä tai mitään muuta vastaavaa isompaa, emme ole siitä kirjoittaneet mitään teoriatasolla”.

Nuottivainpolku nosti esille monia teemoja ja kysymyksiä oppimisesta työelämälähtöisissä projekteissa. Mitä ja miten toiminnan kautta opitaan? Mitkä ovat opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja miten niihin päästään?

Opinnäytetyön tutkimus osoitti myös sen, kuinka merkittävänä opiskelijat kokivat sen, miten heihin suhtaudutaan yhteistyössä. Kun halutaan edistää opiskelijoiden oppimista ja asiantuntijuuden kehittymistä työelämälähtöisessä kontekstissa, on tärkeää kiinnittää huomiota opiskelijoiden saamiin palautteisiin, arvostukseen ja myös mahdolliseen palkkioon. Tiimioppimismallissa, jota Konseptori myös osaltaan edustaa, on työelämä-oppilaitos-yhteistyön lähtökohtana opiskelijoiden tasavertainen asiantuntijuus työelämän toimijoihin nähden. Opiskelijayhteistyötä tekevien työelämän edustajien tulisikin olla valmiita luomaan myös omat toimijakohtaiset kehittämistavoitteet prosessissa sekä toimimaan niiden saavuttamiseksi. Projektin elinkaaren vaiheet on tärkeä dokumentoida ja käydä yhteisessä kehittämiskeskustelussa läpi.

”Jatkossa työelämä-oppilaitos-yhteistyössä tulee kiinnittää entistä tarkemmin huomiota asiakkussuhteiden määrittelyyn, yhteistyösopimukseen eri osapuolten välillä ja sidosryhmätyön lisäksi yhteistyön tavoitteisiin, vastuisiin, rooleihin ja tehtäväjakoihin.”

Käytännössä ja käytännöstä oppiminen sekä yksilöllinen kehittyminen edellyttävät reflektiota. Reflektiossa osaaminen kehittyy kokemusten käsitteellistämisen kautta. Vaikka ammattikorkeakoulun projekti on usein johonkin käytännön ongelman ratkaisemiseen liittyvä kehittämishanke, on muistettava, että ensisijaisesti kyse on opiskelijoiden koulutuksesta, oppimisesta ja osaamistavoitteiden saavuttamisesta (Vesterinen, 2001,43).

Kohti sinfoniaa

Tässä artikkelissa tarkastellussa Nuottivainpolku-projektissa lähtökohtina olivat kokeilukulttuuri ja tekemällä oppiminen. Yrittäjäyyspedagogisesta näkökulmasta tarkasteltuna voidaan myös sanoa, että oppimisen menetelmänä käytettiin riskipedagogiikkaa. Projektiin liittyvä oppinäytetyö osoitti, että menetelmät tulee avata ja esitellä opiskelijoille myös teoreettisesti sekä integroida vahvasti oppimisprosessiin.

Nuottivainpolun vaiheita seuranneessa oppinäytetyönä tehdyssä tutkimuksessa huomio kiinnittyi projektin ja prosessin eri vaiheisiin sekä pedagogisiin menetelmiin. Kun luodaan työelämälähtöistä oppimisympäristöä, on ensisijaisen tärkeää tiedottaa eri sidosryhmiä työelämälähtöisen opiskelun lähtökohdista sekä tavoitteista. Yhteistyön palveluprosessien tulee olla mahdollisimman selkeät niin opiskelijalle kuin asiakkaalle. Opiskelijoiden kannalta on tärkeää selkiyttää oppimisen sisällöt. Työelämälähtöisyys opiskelussa tarkoittaa muun muassa sitä, että opiskelija osaa asettaa tavoitteet sekä asiakkaan että oman oppimisensa näkökulmasta.

Nuottivainpolun kehittämisprosessissa tuli esille monia ongelmakohtia, joita kaikkia ei saatu tämän projektin aikana ratkaistuksi. Jatkossa työelämä-oppilaitos-yhteistyössä tulee kiinnittää entistä tarkemmin huomiota asiakkuussuhteiden määrittelyyn, yhteistyösopimukseen eri osapuolten välillä ja sidosryhmytöyden lisäksi yhteistyön tavoitteisiin, vastuisiin, rooleihin ja tehtävjakoihin. Tärkeää on myös sopia projektissa mahdollisesti syntyvien tuotosten liiketoiminnallisesta kehittämisestä ja tekijänoikeuksista.

Nuottivainpolussa mukana ollut opiskelija kuvasi tilannetta lähes vuosi projektin päätyttyä seuraavasti: ”Tapauksessamme olisi ollut meidän kannaltamme äärettömän hyödyllistä, että kunnollinen ja laajempi yhteistyösopimus olisi tehty heti projektin alussa... ..on melko kestäväntöntä, että kohta vuosi itse tapahtuman jälkeen vielä viilataan sopimusta ja se tapahtuu opiskelijavetoisesti”.

Entä oppilaitoksen rooli ja vastuu työelämälähtöisessä ja -läheisessä oppimisessä? Tässä projektissa epävarmuuden tunnetta opiskelijoille tuottivat sekä projektin toteutuksessa että omassa oppimisessä pedagogisen ohjauksen vähäisyys. Selvää on, että ohjaukseen tulee kiinnittää enemmän huomiota. Opiskelijoiden pedagoginen ohjausvastuu on opetuksesta vastaavalla oppilaitoksella. Pedagogisen ohjaajan/valmentajan tulee olla kiinteä osa tiimiä ja sen toimintaa. Työelämää ja oppilaitoksia yhdistävää välittäjää ja fasilitoimista vastaavaa tahoja tarvitaan myös. Välittäjätahon ensisijainen tehtävä on toimia työelämän ja oppilaitoksen välisen yhteistyön mahdollistajana.

Nuottivainpolku-projektista muodostui laaja, pitkäkestoinen ja monipolvinen prosessi. Prosessin aikana käsiteltiin monia asioita ja koettiin monenlaisia tunteita. Epäselvissä tilanteissa ja eri tahojen ristipaineessa opiskelijat ottivat ison vastuun sekä projektin etenemisestä että omasta oppimisestaan. Kakofonian, kaaoksen ja paineen tunteen sietäminen ovat olennainen osa monialaista ja monimutkaista työelämää. Epäonnistumiset tai ristiriidat eivät estä oppimista, kun asiat käsitellään. Tietoisien ja systemaattisten reflektoinnin avulla nuotit voidaan saada järjestykseen ja päätyä sinfonisiin lopputuloksiin.

Opinnäytetyö

Tea-Maria Paakkala, Ohjaustoiminnan artonomi (AMK), Tiimi- ja kehittämisperustaisen oppimismallin toteutumisen mahdollisuudet ja haasteet Hämeen ammattikorkeakoulussa

NUOTTIVAINPOLKU 2013

Lasten kulttuurikeskus ARXin rasti.
Kuva: Pekka Rautiainen / ill Communications

Lähteet

Vesterinen. P. 2001. Projektioiskelu ja -oppiminen ammattikorkeakoulussa. Jyväskylä. Studies in Education, Psychology and Social research 189. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

” Pienen markkinointitempauksen sijaan toimeksiantaja saikin kokonaisen tapahtumakonseptin, jossa oli rakennettu nuottiavaimen muotoinen polku täynnä minitapahtumia festivaalin alle.”

NUOTTIAVAINPOLKU 2013

Tapahtuman somistusmateriaalien valmistusta.
Kuva: Pekka Rautainen / ill Communications

Laura Lehto
Konseptorin projektiasiantuntija, innovaatio-ohjaaja

KONSEPTORISSA OPITAAN MONIALAISTEN PROJEKTtien KAUTTA, KÄYTÄNNÖNLÄHEISESTI JA VAPAAMUOTOISESTI

Konseptori on Hämeen Ely-keskuksen tuella toimiva tila ja konseptoitu toimintamalli, jonka tarkoituksena on yhdistää yritysmaailman pulmat projektimuotoisesti vapaisiin resursseihin. Käytännössä erilaisia kehitystehtäviä ja ongelmia ratkotaan monialaisissa tiimeissä opiskelijoiden voimin ja näin tarjotaan yrityksille raikkaita näkökulmia sekä projektissa toimineille oppimista ja työskentelymahdollisuuksia.

Konseptorissa on kolmevuotisen pilotointijakson aikana työskennelty yli kolmenkymmenen projektin parissa. Mukana on ollut satoja opiskelijoita useilta aloilta ja koulutusasteilta. Vaihtelevan mittaisia projekteja on sadellut Konseptorille eri lähteistä ja useimmat projektit ovat olleet toimeksiantajillekin hahmottamattomissa muodoissa, pelkkinä kysymysmerkkeinä. Yhdessä on käyty läpi niin yritysten kuin säätiöidenkin kanssa mahdollisia kehityskohteita liiketoiminnassa, tuotekehityksen parissa tai markkinoinnissa. Kun tarve kehitykselle, ideoille tai ratkaisuille on selkiytynyt, on opiskelijoita haettu mukaan toimintaan. Projekteihin osallistumiselle ei esitieto- tai taitovaatimuksia ole, kuten ei myöskään koulutusosalalla ole väliä. Riittävä kiinnostus aiheeseen vaikka harrastuksen kautta on ollut ainoastaan tarpeen, jotta motivaatio saadaan pidettyä yllä. Opiskelijat ovat oppineet projekteissa paitsi tiimityöskentelyn taitoja myös projektityön otteita ja innovointitaitoja. Luovuus, avoimuus ja mahdollisuus kokeilla ovat olleet monelle opiskelijalle uusia, kiinnostavia asioita oppia. Palkkioina projekteista opiskelijat ovat saaneet opintopisteiden lisäksi usein pientä korvausta toimeksiantajilta. Lähtökohdana projekteille on opiskelijoiden oikeuksien takaaminen, hyvät käytänteet ja ideat, liiketoimintaa edistävät ratkaisut, toimintamallit tai konseptit on myyty toimeksiantajille käypää valuuttaa vastaan.

“ Luovuus, avoimuus ja mahdollisuus kokeilla ovat olleet monelle opiskelijalle uusia, kiinnostavia asioita oppia.”

Mitä siis käytännössä?

Konseptorin ensimmäisiin projekteihin lukeutui myös Sibeliuksen juhllisuuksiin liittyvä avaus. Keväällä 2012 saapui kysely Sibeliuksen Syntymäkaupunki -säätöiltä opiskelijaresurseista markkinointitehtäviin. Avunhuuto koski Sibeliuksen Syksy -festivaalin näkyvyyden lisäämistä, johon haluttiin uusia toteutusideoita. Mukaan projektiin lähti usean opiskelijan kokoonpano HAMKin muotoilun-, maisemasuunnittelun- ja ohjaustoiminnan koulutusohjelmista. Projektin lähtökohta vaikutti utuiselta, aikataulutusta ei ollut selvä ja tavoiteasettelusta ei ollut tietoaakaan. Toisin sanoen, oppimistehtävää ei ollut pureskeltu valmiiksi, teoriatietojen lähdeluetteloa ei ollut saatavilla eikä sisällöllinen oppiminen ollutkaan enää keskeisintä. Opiskelijat uskalsivat epämääräisestä tehtävä-asettelusta huolimatta tarttua kiinnostavaan haasteeseen ja lähtivät toteuttamaan omia ajatuksiaan.

Projektimainen oppiminen ei ole uusi asia, uutuudenarvoksi ei voi kutsua myöskään itsenäisesti suoritettavia opintoja. Konseptorin tuoma lisä-arvo on uudenaikaisessa ohjausotteessa. Opiskelijoiden rooli rinnastetaan asiakkaan asemaan. Mitkä ovat jokaisen yksilölliset intressit ja tavoitteet? Miten kyseisestä projektista halutaan saada irti? Miten opiskelijaa voidaan palvella projektin aikana? Onnistunut projektin tuotos ei ole välttämättä toimeksiantajan odotusten mukainen, vaan onnistuminen mitataan matkan aikana kertyneenä oppina ja kokemuksena. Tehdyt virheet, epäonnistumiset ja keskeytyneet projektit kerryttävät suurimman oppimispotin. Kantapään kautta haetut kokemukset tuovat eniten itsevarmuutta, kunhan niihin annetaan turvallinen mahdollisuus. Konseptorin luoma ympäristö pyrkii olemaan juuri sellainen. Apua ja tukea on saatavilla, kun siihen on tarve. Maailmasta luodaan leikkikenttä, jossa esteet ovat ainoastaan haasteita ja mahdollisuuksia. Unelmat ohjaavat tavoiteasettelua, ja työntekeä on kivaa.

“Opiskelijoiden rooli rinnastetaan asiakkaan asemaan.”

Sibeliuksen Syksy -projektissa haaveet uudentyyppisestä oppimistavasta pääsivät konkretiaan. Tehtävänantona ollut markkinoinnillinen idea tai näkyvyys muuttui jo projektin alkumetreillä monisäikeiseksi installaatioksi. Opiskelijoiden luovuutta ja näkemyksiä ei torpattu, vaan päinvastoin toimeksiantajaa myöten puhallettiin lisää tuulta purjeisiin. Lyhyeksi suunniteltu projekti paisui pullataikinan tapaan ja lopputuotokseen opiskelijat rekrytoivat toistakymmentä apuria. Töitä pauskittiin yhdessä ja itsenäisesti, etänä ja paikan päällä. Opiskelijoiden näkökulmasta kaotettisikin nimetty projekti raasti hermoja ja jaksamista, ohjaaja näki sumun läpi opiskelijoiden mielettömän potentiaalini hahmottaa suuria kokonaisuuksia ja toteuttaa asiakastarpeet huomioiden vaativia projekteja. Taattua oppimiskokemusta.

NUOTTIAVAINPOLKU 2013

Tapahtuma levittäytyi ympäri Hämeenlinnan kaupunkia. Rastikartta opasti reitillä eteenpäin.

Kuinka siinä sitten kävi?

Alkuperäinen toive lopputuotoksesta tuli saavutettua. Moninkertaisesti. Näkyvyyttä niitettiin valtakunnallista uutisointia myöden, niin ennen kuin tapahtuman jälkeenkin. Mutta pienen markkinointitempauksen sijaan toimeksiantaja saikin kokonaisen tapahtumakonseptin, jossa oli rakennettu nuottiavaimen muotoinen polku täynnä minitapahtumia festivaalin alle. Hämeenlinna sai oman Nuottiavainpolkunsu ohjattuine tapahtumapisteineen ja nuoren Sibeliuksen elämää esittävän esityksen. Pääteemana tapahtumaketjussa oli yhteisöllisesti luodun, Sibeliuksen kahdeksannen sinfonian virkkaaminen kaiken kansan voimin. Sisällöllisesti uniikki tuotos, jonka kokemuksellisuutta ei sanoin voi kuvata. Loistava kokonaisuus, jota hyödynnettiin myös seuraavan vuoden festivaalin yhteydessä.

Projekti oli esimerkillinen oppimisen kannalta. Kaaoksesta innovaatioon, ohjaustoimintojen hioutuminen, toimeksiantajien roolikehitys ja oppimisympäristön moninaisuuksien selkeytyminen ovat vai pieni osa projektin tuomista opeista. Hiki ja kyyneleet korvaantuivat onneksi huokauksilla ja hymyillä sekä opintopisteillä, uusilla liiketoiminta-avauksilla start up -rintamalla sekä näkyvyydellä ja verkostoilla. Opiskelijoille kuuluu valtavan suuri kiitos, sitä ei kukaan voi kieltää. Uusia projekteja ja innokkaita opiskelijoita kolkuttelee jo ovilla ja jatkossakin toivotaan opiskelulta vastaavanlaisia oppimismahdollisuuksia.

Kuva: Pekka Raufiainen / ill Communications

enborg
LIUS
Konzert
r - D minor
Ltd. London
Imported by

LIUS
Musical notation and other text on sheet music.

SIBELIUS 150

Hämeenlinnassa syntyneen kansallissäveltäjämme Jean Sibeliuksen syntymästä tulee vuonna 2015 kuluneeksi 150 vuotta. Ennakoivasti on jo aloitettu Sibeliukselta voimansa ammentavien tapahtumien kimara ja luotu aivan uudenlaisia yhteistyömuotoja. Ne tähtäävät paitsi juhlavuoteen, myös laaja-alaiseen ja jatkuvaan näkyvyyteen niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Hämeenlinna ottaa nyt paikkansa Sibeliuksen syntymäkaupunkina.

Hämeenlinnan seudun toimijat ovat yhdistäneet voimansa, ja myös HAMK on lähtenyt mukaan kumppaniksi. Tähän julkaisuun on koottu kuvauksia yhteistyön synty- ja alkuvaiheesta eri toimijoiden näkökulmasta.

painettu

ISBN 978-951-784-639-4

ISSN 1795-4231

HAMKin julkaisuja 12/2013

e-julkaisu

ISBN 978-951-784-640-0

ISSN 1795-424X

HAMKin e-julkaisuja 26/2013

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

